Doğan Kardeş

Mayıs 1962 ★ 125 Kuruş

Mehmet Ali & Akgamsefasi

HAYVAN DOSTLARI

Murat Güvenç

Cıkı Biçer

Gülnaz Ziyal

Emre Teke

Cüneyt Birol

Serap Dikmen

Tevfik Erdemgüler

Ilknur Bamak

Ayfer Eroğlu

Turan Batur

Yavuz Erdemgüler

Aynur Sungur

Nurgün Sungur

Nejat Taktak

Recep Mergen

Zozo Vasiliado

Ayşe Erdemgüler

Melih Yurtsever

Engin Olcay

Güzin Uyaroğlu

Mahir Çatalbaş

Şahin Çatalbaş

Saim Çatalbaş

Kapak resmimiz: (Foto T. A. P.)

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 518 - Mayıs 1962

•

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

•

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Yazı işlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✱ Yazı İşleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 - Beyoğlu ✱ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Kiodiarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Bastığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasasına» uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

19 Mayıs

19 Mayıs 1919, Türk Ulusunun tam bir bağımsızlık ve özgürlüğe kavuşabilmek için giriştiği Kurtuluş Savaşının başlama tarihidir. Bu ulusal uyanışın ilk adımı, Atatürk tarafından atılmış, O'nun çelik iradesiyle sonuna kadar yürütülerek yurdumuz kurtarılmıştır. Her yıl Gençlik ve Spor Bayramı olarak kutlanan bu tarihî günde Atamızı her zaman olduğu gibi saygı ile anıyoruz.

■

ANNELER GÜNÜ

Her yıl bütün ileri ülkelerde mayıs ayının ikinci pazarı «Anneler Günü» olarak kutlanır. O gün büyük küçük bütün çocuklar, annelerine hediyeler verirler, onların gönüllerini alırlar.

«Anne hakkı ödenmez» sözünü hepimiz biliriz. Bizi büyütmek ve yetiştirmek için her şeye katlanan, sevgi ve şefkat kanatlarını üzerimize geren annelerimizi yalnız «Anneler Günü» nde değil her zaman sevindirmeyi unutmıyalım.

■

BU YIL PEK SEVİNEMEDİLER

23 Nisan çocuk bayramında yoksul kardeşlerimize dağıtılmak üzere rica ettiğimiz hediye paketleri bu yıl geçen yıllardan az geldi. Önce buna çok üzüldük. Sonra sebebini araştırdık, okullarda Doğu için yapılan yardım kampanyası yüzündenmiş. Biraz ayunduk, ama İstanbul'daki ana-babaları verem olan kardeşlerimiz bu yıl çocuk bayramında pek sevinemediler.

Sayıları az da olsa, yine bir şeyler bulup gönderen iyi yürekli okuyucularımıza candan teşekkür ederiz.

■

CANAN KARDEŞE TEŞEKKÜR

Doğan Kardeş'in 18 inci yaşına basmasını mektup yazarak kutlayan kıymet bilir kardeşlerimize çok çok teşekkür ederiz.

Bakın bir kardeşimiz neler diyor :

«Annem seninle büyümüş. Hâlâ, ay başlarında sen evimize gelince, annem de benim kadar seviniyor. 'Bakalım bu sayıda neler var?' diye zarfı o açıyor. Ben de bu yıl okula başladım. Şimdi artık seni okuyabiliyorum. İnşallah benim de çocuklarım seni okurlar, sevgili Doğan Kardeş».

Canan Duruiz - Ankara

KÜÇÜK FİL - TANRI

TANRI olacak küçük filin yavruluk günleri mutlu geçmemişti. Tüy rengini, babası pek fazla açık, hemen hemen beyaz buluyordu. Beyaz!... Ne ayıp şey!... Kendi soyunda hiç beyaz yoktu. Ana fil, yavrusunu, hakkında söylenecek kem sözleri işitip incinmesin diye, gizli büyütmüştü. Küçüğe bir ad bile vermemişti; ondan bahsederken «hazinem» der geçerdi.

Sonraları başı boş kalan küçük fil bir avcının tuzak ağına düşüverdi. Avcı pek fakir bir adamdı, üstü başı lime lime idi. Tek başına avlanıyordu. Bir kadın satın alamadığından çocuğu da yoktu. Tuzağına düşen avı görünce fakir adam hemen diz çöktü: ağdaki av bir beyaz fildi! Beyaz fil tanrı idi!... Avı tuzak ağından kurtarmadan önce, avcı orkidelerden - oraların nemli sıcak ormanları bu çiçeklerle dolu idi - bir çelenk ördü ve bunu küçük filin boynuna geçirdi, sonra pek büyük saygılarla, fakat sımsıkı tutup yederek onu köye götürdü.

Pek heyecanlanan **bonz** (*) hemen büyüklerine haber ulaştırdı. Havadis etrafta şüpheler uyandırdığı için, bir iki hafta sonra safran rengi cübbeler giymiş, kupkuru vücutlu, pek âlim üç büyük rahip gelip fil yavrusunu muayene ettiler. Hiç şüphe yok. Yavru beyazdı!... Tanrı idi!...

Büyük rahipler onu hemen alıp götürdüler. Heyecanı gittikçe kabaran **bonz** da onları takibetti... Zavallı avcıyı düşünen bile olmadı, ama lâfın doğrusu, onun zaten hiç bir dileği de yoktu; bahtı alabildiğine açılmıştı artık.

(*) **bonz** Buddist dini papazlarına Avrupa dillerinde verilen isimdir.

Müjdeyi duyunca kaynaşıp coşan, sonra gene derlenip toplanan başkent şimdi safran rengi flâmalar ve çeşitli orkideler - o memlekette bu çiçekler bizdeki papatyalar ve gelincikler gibi, ama her mevsimde, bahçelerde, kırlarda bol bol bulunur - ile örtülmüştü. Uzun yıllar boyunca boş kalmış olan ulu mâbede acele çeki-düzen vermeğe girişildi; bundan sonra tanrı-fil oraya yerleşecek, orası halk için onun tapınağı olacaktı. Mermerler oğuluyor, altınlar parlatılıyor, buhurdanlar silinip doldurulu-yordu.

Küçük fil bu muhteşem

dekoru hayran hayran seyrederken bir şaşkınlık duygusundan da kendisini alamıyordu, ama belli etmiyordu; herhalde, ondaki bu sıkıntının kimse farkında değildi. Kendisine sepetler dolusu meyva getiriyorlardı, en iyilerinden, en çeşnililerinden. O geçerken herkes secdeye kapanıyordu. Küçük fil mesuttu. İnsanların iyi olduklarını işte kendi gözleri ile görüyordu, ama gene biraz şaşırtıyordu bu hal onu. Zira babasının bir öğüdü vardı, hem de babasından işittiği tek öğüttü o: insanlardan sakınmak. Besbelli ki babası yanılmıştı ve hatası ona pahalıya malolmuştu. Kutlu tapınak içinde yaşamak daha iyi değil mi idi?

Babasını hâlâ sevdiği için - hatâ ediyor diyeceksiniz ama tabiatın kendisinden doğan bu duygular emir dinlemezler - babasının, anasının ve ormandaki bütün fillerin insanlar hakkındaki yanlış fikirlerini düzelterek onları ıslah etmenin kendisi için bir vazife olduğu hükmüne vardı. Aysız gecelerde mâbedinden çıkıp dolaşmasına müsaade edildiği için öyle bir gece bu fırsattan faydalandı. Ana babasına, yakınlarına içinde yaşamakta olduğu güzel macera hayatını anlatmaktan, onlara açık renkli derisi üstüne sarı cübbeli

Bir çiçek çiziyoruz

1. **Çiçek çizmeğe başlamadan önce kâğıdımıza bir merkez işaretleyip elinizi pergelsiz, muntazam daireler çizmeye alıştırın.**
2. **Sonra şekilde gördüğünüz gibi, merkezden çevreye doğru iki kıvrık çizgi çizin.**
3. **Bunlara birkaç tane daha ekleyin. Böylece çiçeğin iskeleti kurulmuş oldu.**
4. **Şimdi de çiçeğimizi biraz süsleyelim... Taç yaprakların etrafını hafifçe girintili çıkıntılı yapın. Ayrıca çiçeğe bir sap ve bir iki yaprak da ekleyin...**

Sonra da zevkinize göre boyayın. Çizdiğiniz resme dikkatle bakacak olursanız bunun hercai bir menekşeye benzediğini görürsünüz.

rahiplerin büyük bir sabırla işledikleri yağlı boya resimleri göstermekten çekinmedi.

Bu resimler ormandakiler üzerinde öyle büyük bir tesir yaptı ki tanrı filin bütün anlattıklarına inandılar. «İnsan değişti. İnsan iyidir.» Haber hortumdan kulağa yayıla yayıla büyüdü, koskocaman bir uğultu oldu. Ve tanrı fil babasına, anasına, kardeşlerine, yeğen ve kuzenlerine mâbede gelip onun yanında ve kendilerine yiyecek taşıyan ve önlerinde diz çöken insanlarla bir arada yaşamalarını teklif edince dinleyenlerin en çoğu, hele orman hayatının kararsızlıklarından usanmış olan gençler bu sözlere iyice kandılar ve onun ardından gitmeğe karar verdiler.

★

Hepsi yakalandı ve ağır işlerde kullanılmak için sıkı ve zorlu bir nizam altına alındı. Yalnız beyaz fil gene mâbede girebiliyor ve halktan eskiden olduğundan daha büyük saygı görüyordu. Ormandan alıp getirdiği filler yakalanıp bağlanınca sokaklardaki kalabalıklar «Mucize!» diye bağrışmışlardı.

Fil tanrı, saray mâbedinden bakıp da zavallıların, anasının, babasının ve ötekilerin hepsinin yapı yerlerinde güneş altında nasıl eziyet çektiklerini

(Devamı sh. 47 de)

Kurbağa Adam

John kardeşi Mary'ye «Ne dersin?» dedi, «Bugün yelkenlerin hepsini birden açıp gölün ta öbür ucuna kadar gidelim mi?»

Bu teklif kızın çok hoşuna gitmişti: «Tabii çok güzel bir fikir» diye sevincini belirtti.

Gölün dibi çukur bir vâdi tabanıydı. Birkaç yıl önce burayı suyla doldurup suni bir göl yapmışlardı. Civar kasabalara ve şehre su buradan dağılıyordu. Yukardan bakılınca dipte çiftlik evleri v. s. silik de olsa seçilebiliyordu.

John'la Mary'nin «Miranda» adlı minik bir yelkenlileri vardı. En büyük eğenceleri bununla gölde dolaşmaktı.

Bir gün sandal hafif bir rüzgârda ağır ağır ilerliyordu. Mary sırt üstü uzanmış bir elini de suya sokmuştu. Bulutlara bakıp şekillerini türlü türlü şeylere benzetip hayaller kuruyordu. Bir ara kardeşi, «İşte geldik Mary» diye bağırınca sıçrıyarak doğruldu. Sonra ikisi birlikte kayığın kenarından eğilip, su altında kalmış köye bakmağa koyuldular.

John eliyle göstererek, «Bak bak,» diyordu. «Şurada bir çiftlik var. Bahçedeki ağaçlar bile hâlâ duruyor.»

Yukardan bulanık, yeşil renkli su içindeki evleri seyretmek gerçekten çok tuhaf ve eğlenceli bir şeydi.

Mary dalgın dalgın aşağıya bakınca gözünün önüne bir zamanlar orda oturan çiftçi ailesi geldi. Kardeşine dönüp, «Buranın bugünkü hali insanın içine dokunuyor.» dedi.

John ise bu düşüncede olmadığını şöylece belirtti: «Bunda içe dokunacak ne var sanki. Şehrin su ihtiyacını sağlamak için bu köyü böyle sular altında bırakıp bir bent yaptılar. Hem sonra ortada acıklı bir durum da yok. Çiftçilerin bu köydeki çiftliklerine karşılık onlara daha güzel yerlerde toprak verdiler.»

Sonra gözleriyle su altındaki çiftliğin bahçesini taramağa koyuldu. Birden Marynin kolunu dürterek, «Sen de gördün mü?» diye heyecanla sordu.

Kızcağız şaşkın şaşkın, «Neyi? neyi?» diye merakla cevap verdi.

John, «Şu çalıların arasından bir şey kayarak geçip gitti. Mutlaka kocaman bir balıktı.» diyerek sözünü tamamladı.

Mary, «Ama» dedi, «Bu gölde öyle kocaman balık

AYDEDE

Dalgalan Bayrağım dalgalan
İçinde aydede gülsün bize
Geceleri aydınlatsın her yeri
Türk semasına çıksın artık
Ne hoş ne güzel şey o
Gülüyor bize gülüyor
Parlak ışıkları yakmıyor
Bizi okşuyor.

Serpil Kenber BAŞAK

Mehmet Ali & Akşamsefası

yoktur ki».

John, «Ben de biliyorum» diye cevap verdi. «Ama gözlerimle gördüğüm şeye de mi inanmıyayım, hem de 1,5-2 m. boyunda bir şeydi».

Mary, «Mutlaka sana öyle gelmiştir. 2 m. lik bir balığın gölde ne işi var?» diyerek düşüncesini değiştirmedi.

İkisi birden bütün dikkatlerini toplayıp dibe bakmağa koyuldular. Bir çöp bile kıpırdamıyordu. Her şey bir tablodaki resimler kadar hareketsizdi.

Mary daha fazla dayanamadı. «Yanıldığını kabul etmek zorundasın» deyip bakmaktan vazgeçti.

Artık kayığı öteki kıyıya doğru çevirmişler, ağır ağır gidiyorlardı ama John'un aklı gördüğü yaratığa takılmıştı. Durmadan ondan bahsediyordu. Kızın artık kafası şişmişti. Alaylı alaylı «Peki öyleyse, tekrar gidip iyice bakalım. Belki de bu ölü gölün esrarını çözebiliriz» dedi.

John kayığı geri çevirdi. Tam uca gelince yelkenleri indirdi. Kayık hemen hemen kıpırdamadan duruyordu artık.

Çocuklar tekrar kayığın kıyısından eğilip gözleriyle dibi taramağa koyuldular. Birdenbire kıpırdıyan bir şey gördüler. Bu daha çok kurbağayı andırıyordu ama onunla kıyaslanamıyacak kadar büyüktü. Araları perdeli kocaman ayakları, dev göz denilecek irilikte de bir tek gözü vardı. Üstelik aşağıdaki çiftlik binasının penceresinden göz açıp kapayıncaya kadar içeri süzülüvermişti.

Mary titrek bir sesle, «Bu da ne böyle?» diye fısıldadı. Sonra acele acele «çabuk, çabuk kaçalım buradan, ben korkuyorum» diye söylenmeğe başladı.

John bir ara durakladı, bu yaratığın ne olduğunu çok merak etmişti, iyice görüp incelemeden de oradan ayrılmağa hiç niyeti yoktu.

Kız kardeşinin koluna yapışmış, telâşlanmaması için durmadan yalvarıyordu. Onlar böyle çekişirlerken kurbağaya benzer yaratık evin kapısından çıktı ve bahçede kayarcasına ilerlemeğe başladı.

Mary korkusundan daha fazla bakamıyordu. Bu acayip yaratığı iyice inceliyen John ise kahkahadan kırılıyordu. Bir ara Mary'ye dönüp «Baksana» dedi. «Bu bir dalgıç». Bizi yanıltan en ummadığımız bir anda karşımıza çıkması, bir de kurbağa adamların kullandıkları aletlerin üzerinde bulunması oldu. Bak işte şunlar da kaz ayakları. Su altında takılan gözlüğü de tek göz sandık. Şu sırtındakiler de oksijen tüpleri».

Mary bir türlü inanamıyordu. Kayığın kıyısından iyice sarkarak çiftlikte dolaşan kurbağa adamın ne yaptığını incelemeğe koyuldular. Su öyle berraktı ki, adamın solunum aletinden çıkan gümüş renkli hava kabarcıklarının bir sütun halinde yukarı doğru yükseldiğini açık bir şekilde görebiliyorlardı.

Bir ara adamın tehlikede olduğunu farkettiler. Eski çiftliğin etrafını çeviren dikenli teller sırtındaki oksijen tüplerinin etrafına dolanmıştı. Adam kurtulmak için durmadan dönüyor, kıvrılıyor, bükülüyor ama bir türlü el-

Osmancık'tan Mustafa Gökgöz soruyor:

«Hayvan Dostları sayfasında resmimin çıkması için ne yapayım? Ayrıca şiir de yazarım, bunları göndersem derginizde basar mısınız?»

«Vesikalık, iyi çekilmiş, soluk olmıyan, net bir fotoğrafınızı yollarsanız, sırası gelince Hayvan Dostları sayfasında çıkar. Ayrıca göndereceğiniz yazılar da yazı kurulunun incelemesinden geçtikten sonra beğenilirlerse dergimizde yayınlanırlar.»

★

Denizli'den Mehmet Bozkurt soruyor:

«Atatürk'ün ölüm tarihini saat ve dakikasına varıncaya kadar her vatandaş gibi ben de biliyorum. Doğum tarihinin de aynı şekilde gün, saat ve dakikasını kitap ve dergilerde bulamadım. Lütfen aydınlatır mısınız?»

«Atatürk'ün doğum günü bugün için kesin olarak bilinmemektedir.»

★

İstanbul'dan Mustafa Erali'ye:

«Yolladığınız karikatür, Kurşun kalemi ile yapıldığı için dergimize koyamadık. Sizden çini mürekkebi ile yapılmış karikatürler bekliyoruz.»

HERKES GELECEĞİNİ KÜÇÜKTEN HAZIRLAR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur.

Mehmet Ali & Aksamseftesi

leri dikenli tele ulaşamıyordu.

John artık hiç hava kabarcığı çıkmadığını görünce «Eyvah» diye söylendi, «korkarım tel solunum aletini bozdu. İyi çalışmıyor galiba. Bu duruma göre adam havasız kaldı.»

Mary yine titrek bir sesle, «boğulacak mı dersin?» diye sordu.

John düşünceli düşünceli, «Tellerden kurtulamazsa..... Ben ona yardıma gidiyorum» dedi.

Mayosu zaten üstündeydi kaz ayaklarını takıp göle daldı.

Mary de ona yardım için daldı. Çocuklar usta yüzücüydüler ama tüpleri telden kurtarıncaya kadar nefes almak için birkaç defa su yüzüne çıkmak zorunda kaldılar.

Sonra da üçü birlikte son hızla su yüzeyine çıkıp sandala tırmandılar.

Adam bir yandan derin derin nefes alırken bir yandan da çocuklara teşekkür etmeğe çalışıyordu. Sonra biraz kendine gelerek «Hayatımı kurtardınız. Eğer yardım etmeseydiniz ben kendi kendimi tellerden kurtaramıyacaktım. Sonunda da...»

Çocuklar bu dalgıç amcanın gölde ne yaptığını pek merak etmişlerdi... Meğer adam yeni aldığı dalış takımlarını denize girmeden önce gölde kontrol etmek istemiş, bu arada da başına bu kaza gelivermiş.

YENİ KİTAPLARIMIZ ÇOK BEĞENİLİYOR

Son yayınladığımız Küçük Lord, Yaşanmış hikâyeler, Gri Şapkalı Adam, Leylek Dede adlı dört kitap çok beğenildi. Bakın İzmir'den bir kardeşimiz ne yazıyor:

«Son yayınladığın kitapları çok beğendim. Onlar hem güzel, hem de doğrusu pek ucuz. Kitaplığımı dört yeni kitapla zenginleştirdiğim için sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, sevgili Doğan Kardeş.»

Hasan Sungur - İzmir

Doğan Kardeş YAYINLARI

Öğretici, meraklı kitaplar :

- Eşyaların Hikâyesi ..... 300 Kuruş
- Işığın Hikâyesi ..... 200 »
- Saatin Hikâyesi ..... 250 »
- Dünyanın Çehresini Değiştiren 12 Adam ..... 1000 »

★

Heyecanlı romanlar :

- Yeşil Mühürlü Mektup ... 200 »
- Pembe Evin Kedisi ..... 200 »
- Jenifer Teyzenin Anahtarları ..... 250 »

★

Ciltli, hediyelik kitaplar :

- Halime
- Hayvan Hikâyeleri
- Dünyanın Dört Bucağından Dostlar
- Allah Rahatlık Versin
- Wilhelm Tell
- Gökten Üç Elma Düştü
- Masal Bahçesi
- Dede Korkut Masalları
- Binbir Gece Masalları
- Tablat Ana Anlatıyor
- Keşifler ve İcatlar Ansiklopedisi
- Bufalo Bill.

Bez ciltli, iyi kâğıtlı, renkli kapaklı bu kitapların her biri onar liradır.
Ödemeli olarak (P. K. 1146 - İstanbul) adresine sipariş edebilirsiniz.

★

Yeni Çıkan Kitaplarımız :

- Leylek Dede ..... 400 Kuruş
- Küçük Lord ..... 400 »
- Gri Şapkalı Adam ..... 300 »
- Yaşanmış Hikâyeler ..... 300 »

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Ünlü ama, alçak gönüllü

Karagözcük — Babacığım, bizi öğretmenimiz Ayşegül Sarıca ile Suna Kan'a götürdü.

Karagöz — Kim bunlar?

Karagözcük — Aaa, babacığım bilmiyor musun? Ayşegül Sarıca piyano çalıyor, Suna Kan da keman. İkisi de çok ünlü sanatçılar olmuşlar.

Karagöz — Sahi, bak şimdi hatırladım. Onları daha küçücükken Doğan Kardeş müsamerelerinde dinlemiştim.

Karagözcük — Evet öyle imiş babacığım, onlar da çocukken, biri piyanoya, öteki kemana merak sarmış. Bugün de işte, böyle, ikisi de birer büyük sanatçı olmuşlar.

Karagöz — Ben de bir zamanlar kemana merak sarmıştım ama bir türlü büyük sanatçı olamadım gitti.

Karagözcük — Aaa! neden olamadın babacığım?

Karagöz — Neden olacak, tembellikten... Büyük sanatçı olmayı ekmek peynir yemek gibi kolay bir iş mi sanıyorsun sen?

Karagözcük — Biliyorum babacığım, biliyorum, kolay iş değil büyük sanatçı olmak. Öğretmenimiz de söyledi. Öğretmenimiz bizi konserden sonra sahne arkasına götürüp Ayşegül Sarıca ve Suna Kan'la ayrı ayrı konuşturdu.

Karagöz — Aaa! bak bunu iyi akıl etmiş sizin öğretmen. Ne konuştunuz bakayım o hanım kızlarla?

Karagözcük — İkisi de çok iyi insanlar babacığım. İkisi de bizi güler yüzle karşıladılar. Oysa ki, ben onları kibirli mibirli şeyler sanıyordum.

Karagöz — Aaa!... Neden?

Karagözcük — Öyle ya onlar, büyük sanatçılar. Bizim gibi çocuklarla konuşmağa tenezzül ederler mi hiç?

Karagöz — Demek sence büyüklük kendini beğenmişlik demek. Gerçekten büyük insanlar çok alçak gönüllü olurlar.

Karagözcük — Bunlar da öyle babacığım, çok alçak gönüllü, çok tabii, çok samimi. Bize kısaca hayatlarını anlattılar. Nasıl küçük yaşlarında Paris'e gittiklerini, orada nasıl çalıştıklarını anlattılar. Günde en aşağı 5-6 saat idman yaparlarmış. Bugün de hâlâ idman yapmazlarsa, elleri dururmuş.

Karagöz — Ya, gördün mü bak? İnsan öyle durup dururken meşhur olamıyor. Çalışmak, çok çalışmak gerekiyor.

Karagözcük — İkisi de Doğan Kardeş müsamerelerinde verdikleri konserlerin heyecanını hiç unutamamışlar. O ilk konserlerimizdeki alkışlar kendimize olan güvenimizi arttırdı, dediler.

Karagöz — Bakalım Doğan Kardeş'e şiir, hikâye yazanlar arasından ünlü şairler, ünlü yazarlar da çıkacak mı bir gün?

İtalya'da Varese şehrinde Avrupa Birliği Atom Araştırma Merkezi kurulmuştur. Bu şehrin civarında «Ecole Européenne» adını taşıyan okulun öğrencileri arasında birlcik Türk kızı olarak Tülin Ander de bulunmaktadır. Yukardaki resimde bir Doğan Kardeş okuyucusu olan Tülin Ander, dinlenme saatinde çok sevdiği Alman arkadaşı Monika'ya dergiyi okurken görülmektedir.

19 Mayıs Bu Baştan Doğdu

ON DOKUZ MAYIS

Mayıs ondokuz dedi mi
Yanaşır Samsun'a bir destan-gemi

Bir destan-adam
Bir destan için
Çeker Samsun'a, dalgalanarak
Bir destan-bayrak.
Bayrağın alından görünür
Sarmaşdolaş bir vatan

Şehitler, gaziler ve yeni kuşaklar
Destan-adama selâm dururlar can can.

Destan-komutan
Ana toprakta bir daha destanlaşır
Türkiye'm derlenip tek baş olur da
Destan-gaziye ulaşır.
Bir göz olur, anlaşırlar
Bir söz olur: İleri...

19 MAYIS

Tekmil Anadolu ayakta
Bu gelen Bandırma vapuru
Mustafa Kemal'in bakışı,
Göklerden duru
Boz kalpağını çıkarsın hele bir Mustafa Kemal
Pırıl pırıl altın saçları uçuşur ruzgârlarda.
Mustafa Kemal'in elbisesi
Rütbesiz nişansız...
Ve avuçlarında
Kaderi yazılmış Türkiye'min.

Mustafa Kemal'in gözlerinde,
Mavi bir umman var
Mustafa Kemal'in ellerinde
Zafer çiçekleriyle bezenmiş bir dal
Bir güneş gibi doğacak Samsun ufkundan
19 Mayıs sabahı
Mustafa Kemal.

Karadeniz sere serpe uzanmış önünde
Bandırma vapuru yavaş yavaş yol alır
Gazi Anadolu'm divan durmuş bekleşir
Mustafa Kemal geliyor.

Özker YAŞIN

En Büyük Günümüz

Yıl 1919.., Mayısın on dokuzu. Ufukta bir güneş doğuyor. Bu güneş herşeye rağmen, yurdunu ve ulusunu sevenlerle elele veriyor, egemenlik ulusundur parolasını gerçekleştirmek üzere kutsal savaşa atılıyor...

Bu tarih, gerçekten kurtuluş ve yeniden doğuş hareketimizin bir başlangıcıdır. 19 Mayıs gerçekte bir semboldür. Bütün düşüncelerini gerçekleştiren Mustafa Kemal, Samsun'da karaya ayak bastığı zamandan çok önce yapacaklarını ve yürüyeceği yolu seçmişti... O'na inanan ve güvenen büyük Türk Ulusu, kendisine vaadedilen kutsal hedeflere kavuşabilmek için Ata'sının izinden gitmeyi ve gerektiğinde ölmeyi bilmiştir

Bu kadar kararlı, imanlı ve inançlı Ulus, Atatürk yönetiminde devrimlerini yaptı ve devrim Türkiyesini meydana getirdi.

Akkan Suver

Destan-kurtarıcının altın başı
Dönmez geri.
Samsun'da açılan bayrak
Destan-askerle destan-zafere...
Özgürlüğü yüceltir, yüceltir de
Sığdıramaz destansız bir yere.
Destanlar içinde destanlar olur
Destan-vatan, Kemal-destanla
Bir yeni destana koşar ki
Destan-ordu güler İzmir'de şanla.

Mayıs ondokuz dedi mi
Yanaşır Samsun'a bir destan-gemi
Eski bir tekne içinde
Yepyeni bir destan-plân
Sonra
Yepyeni Türkiye yepyeni.

İbrahim Zeki BURDURLU

BİRAZ DA
TARİH

VAKTİYLE Maraş'ın papuçları pek unluydü. Yolu bu şehre düşen herkes, oradan bir iki çift ayakkabı almadan geri dönmezdi. Hele yaya veya atlı olarak bir yolculuğa çıkanlar Maraş'da mutlaka papuç tazelerlerdi. Bir yolcu, ayağındaki kundura yeni de olsa eğer Maraş'dan alınmış değilse güvenemez, Maraş'ın kunduracılar çarşısından bir çift yeni ayakkabı almadan yola çıkmazdı...

O zamanlar, bu Güney şehrimizin en çok alış veriş yapan esnafı kunduracılardı. Onların; dağa, taşa dayanan kunduralarının ününü çok iyi bilen gezgin tuccarlardan Ali Sait Efendi, bir gün doğuya yapacağı iş seyahatine çıkmadan önce kunduracılar çarşısına uğradı ve rasgele bir dükkâna girdi. Tezgâh başında oturan Nedim Ustaya selâm verdikten sonra:

— Doğu şehirlerimizden mal toplamağa çıkıyorum... Bana siyah ve sağlam bir çift kundura ver ustam!... dedi.

Bu çarşının en yeni esnafı sayılan, iki yıl önce gelip burada dükkân açmış olan Nedim Usta, rafa sıraladığı kunduralardan birkaçını indirdi ve müşterisinin ayağına uyan bir tanesini ayırdı. Pazarlık bile etmediler. Zira Ali Sait Ef., ne fiyatta, ne de malın cinsinde aldatılmıyacağına içten inanıyordu. Burada böyle şeyler olamazdı olmamış ve görülmemişti.

Kunduraları ayağına geçiren tuccar, ertesi sabah erkenden, kaldığı handan ayrılarak yola koyuldu...

★

Bu alış verişten bir ay sonra, bir gün Ali Sait Ef., yorgun argın, Nedim Usta'nın dükkânından içeri girdi; selâm vermeğe bile lüzum görmeden bir kenara oturdu. Nedim Usta:

— Hoş geldiniz, dedi, emriniz?...

— Beni tanımadın galiba usta?...

— Hayır!...

— Hani geçen ay senden bir kundura almıştım'..

— Ha, evet, evet, şimdi hatırladım.

Tuccar, ayaklarını keskin bir hareketle Nedim Usta'ya doğru uzattı:

— Bak, bak bir kere ne hale geldiler!...

Usta, bir şeycik anlamamıştı; utana, sıkıla kekeledi:

— Bir yanlışlık olmasın?

— Sana saçımla, sakalımla yalan söyliyecek değilim! Sen malını tanırsın, istersen çıkarayım da iyice bak!... Bir ay geçmeden turşuya dönduler, tabanları parça parça oldu. Yollarda ne sıkıntılar çektiğimi Allahla ben bilirim!...

Yazan:

Enver Naci GÖKŞEN

Nedim Usta, imtihanda başarılı cevaplar verememiş bir öğrenci gibi üzülüyor, kızarıp bozarıyordu:

— Nasıl olur, inanılacak şey değil, Allah Allah!... deyip duruyordu.

— Oldu işte, ister inan, ister inanma!...

Tuccar, oldukça sinirli bir adamdı. Nedim Usta ile konuştukça sinirleri bozuluyor, sesi yükseliyordu:

— Ayıp, ayıp doğrusu!... Ayakkabına güvendim de yanıma yedek kundura almadım. Bu yüzden dilenci gibi dolaştığıma mı, rahat gezip iş göremediğime mi yanayım, bilemiyorum!... İşim, gücüm hep köylerde olduğu için başka bir kundura da sağlıyamadım.

Tuccar, artık bağıra bağıra anlatıyordu. Nedim Ustada ses seda yok!.. Müşterinin bağırması bitişik kunduracı dükkânından duyulunca oradakiler de Nedim Usta'nın dükkânına koştular. Şaşkınlık içinde müşteriyi dinliyor-

PARKER
SUPER Quink
Yazarken, kaleminizi temizler.
1 ons (29 cm³) Tl. 1.80 • 2 ons (59 cm³) Tl. 2.[illegible] • 1/2 [illegible] Tl. 12.[illegible]
İlâncılık 2888 - 9

Papucu dama atıldı

lardı. Müşteri, adamakıllı sinirlenmişti, bir türlü yatışmıyordu:

— Seni rezil edecegim!... diye haykırdıkça dukkân kalabalıklaşıyor, komşu kunduracılar birer ikişer oraya geliyorlardı. Meraklılar o kadar birikti ki içeride adım atacak yer kalmadı...

Müşteri, bir ara bağırıp çağırmasını kesince, kavganın sebebini anlıyan komşu kunduracılar işe karıştılar. Mırıltılar halinde, müşteriye hak verdikleri anlaşılıyordu. Bunlardan biri Nedim Usta'ya şöyle seslendi:

— Haydi bir yeni kundura vererek hatanı tamir ettin, diyelim!... Ya bizim meslek itibarımız, şerefimiz ne olacak? Bu adamcağız gittigi yerde bunları anlatırsa senin hilekârlığının ucu bize de dokunmıyacak mı?...

Orada bulunan başka bir kunduracı da:

— Evet arkadaşlar, bizim için de çok agır bir suç işlenmiştir. Bu çarşıda şimdiye kadar görülmemiş bir suçtur bu!... Sonradan aramıza katılıp da bizi rezil etmek istiyen bu adamın suçu cezasız kalmamalı!... Ceza ister, ceza!...

Bütün kunduracılar hep bir ağızdan:

— Mesleğimize leke sürülmüştur, bunu kabul edemeyiz!... diye bağırıştılar.

Yaşlı bir kunduracı, yavaş yavaş kundura raflarının bulunduğu tarafa doğru ilerledi ve eline bir çift kundura alarak:

— Arkadaşlar, bu çirkin işin cezası işte budur!... dedi ve kunduraları karşıki dukkânın damına fırlattı. Bunu goren ötekiler de:

— Guzel, yerinde bir ceza! diyerek dukkândaki kunduralara hucum ettiler ve birer ikişer damlara fırlattılar.

Bu sırada Nedim Usta, hiç sesini çıkarmadan, için için agliyordu. Müşteri, kunduracıları yatıştırmak için:

— Yoook!... Ben bu kadarını istemedim; efendiler, yapmayın, etmeyin!... dediyse de kimseye meram anlatamadı. Birkaç dakika içinde Nedim Usta'nın dukkânı, tamtakır oluverdi.

Kunduracılar, meslek şereflerine sürulen bir lekeyi boylece cezalandırdıktan sonra yavaş yavaş çekilip giderlerken içlerinden biri hiddetini yenemiyerek:

— Bu bile az ona!... diye bağırdı ve Nedim Usta'nın kendi ayagındaki kunduraları da birdenbire çıkartıp dama fırlattı. Dukkândan çıkarken de:

— Müşterisini papuçsuz bırakanın hali budur!... diye alay etmekten kendini alamadı...

İşte, dilimizde yaşıyan «papucu dama atıldı!» sözünün gerçek hikâyesi budur.

Kartalın Hürriyeti

LOLOMAİ Amerika'da kızılderililere mahsus minik köylerden birinde yaşardı. Bir gün kulübelerinin açık penceresinde durmuş etrafını seyrediyordu. Önünde kuraklıktan yer yer sarı ve esmer renklere bürünmüş büyük yayla uzanıyor, onun bittiği yerde, ta uzaklarda, çöl başlıyordu. Köylerinin bulunduğu yaylanın eteğinden aşağılara doğru olan kısmı ise mısır tarlaları kaplıyordu

O gün kızcağızın gözleri bu çok sevdiği manzaraları görmüyordu bile. Aklı fikri gökteki kocaman siyah bulutlardaydı. Bulutlar, bağların tepelerinde toplanmışlar gökyüzünü kaplamağa hazırlanıyorlardı. Üstelik batıdan esen hafif bir rüzgâr burnuna tatlı yağmur kokusu getiriyordu.

Lolomai ve çorak yayla civarında yaşıyan bütün kızılderililer için yağmur, Tanrının insanlara bahşettiği en büyük lütuftur. Ama bugün kızcağız yağmurdan korkuyor, yağmasını hiç istemiyordu

Buna sebep de birkaç gün önce keşfettiği şeydi. Her zamanki gibi o sabah da yaylaya çıkan dar yolu tutarak kayalar arasındaki çok sevdiği serin koşeciğinde mısır püsküllü saçlı bebeğiyle oynamağa gitmişti.

Kuvvetli bir kanat hışırtısı duyunca yukarı baktı. Yükseklerde tam başının üstünde simsiyah bir kartal uçuyordu Hayvan birdenbire aşağıya doğru süzülmeğe başladı yavaşça Lolomai'nın yanından geçip ilerdeki kayanın kenarında gözden kayboldu

Az sonra Lolomai başka bir ses daha duydu. Garip, ince bir sesti bu. Kız meraklanarak kayanın kenarına gidip aşağı baktı. Bulunduğu yere yakın bir çıkıntı üzerinde dallardan yapılmış büyük bir yuva gördü. Kocaman kartal, yuvanın kenarında duruyordu. İçinde de minik bir kuş görülüyordu. Sırtı ve kanatları ipek gibi incecik, simsiyah tüylerle kaplıydı. Kanatlarını açıp kapadıkça gövdesinde yumuşak beyaz tüyler de olduğu seçiliyordu.

Hayvanları çok seven kız, bu güzel manzarayı uzun bir süre seyretti. O günden sonra her gün kartal yuvasının üstündeki yere gelip sessiz sessiz onlara bakardı. Bazan ana kartal, yavrusunun yanında olurdu Bazan da yavruyu tek başına görürdü. Ama o zaman bile Lolomai yuvaya yaklaşmaz hayvanı ürkütmemek için yine uzakta durudu

O gün pencereden bakıp da çöl üzerinden gelen yağmur bulutlarının yaylaya yaklaştığını görmüştü. Üzülmesinin sebebi işte buydu. Yuva açıktaydı. Kuvvetli bir yağ-

mur onu kolayca kayalar arasından alıp uçuruma yuvarlıyabilirdi. Kızcağızı kara kara düşündüren de yavrucuğun böyle bir tehlike karşısında olmasıydı.

Bir iki iri damladan sonra bardaktan boşanırcasına yağmur yağmağa başladı. Şiddetli yağmur kayalara kırbaç gibi çarpıyordu Artık çöl görünmez olmuştu

Lolomai daha fazla dayanamadı. Dışarı fırlayıp kaygan kayalara tırmanmağa başladı. Çarçabuk kartal yuvasının üstündeki yere ulaştığında hemen hemen her şey bitmek üzereydi. Yağmur yuvayı darmadağın etmişti. Minik yavru dalların arasına büzülmüş duruyordu. Başının üstünde, yükseklerden yuvasına dönmek için çırpınan ana kartalın kanat sesleri geliyordu ama rüzgârla yağmur hayvanın yolunu bulmasına engel oluyorlardı.

Lolomai kayanın kenarından sürüne sürüne aşağıdaki çıkıntıya doğru inmeğe koyuldu. Yavrucağız sırılsıklamdı, üstelik çok da korkmuştu Kız yavaşça elini uzatıp önce başını okşadı sonra kanatlarından yakaladı. Hayvan çırpınıp kızın ellerini gagalamağa başladı. Lolomai hayvan yatışıncaya kadar onu okşadı. Sonra da köyün yolunu tuttu.

Eve dönünce o yağmurda dışarı çıktığı için annesi kendisine çok çıkıştı ama kız ona sebebini anlatınca yumuşadı. Gülerek:

«Çok iyi yapmışsın yavrum» dedi. «Gitmeseydin hayvancağız ölecekti. Bir can kurtardın» diye kızını övmeğe başladı.

Kızın bu hareketi babasının da hoşuna gitmişti. «Aferin yavrum. Bu örnek bir iş doğrusu» diyordu.

Lolomai yavruyu avuçlarının içine alıp ocağın başına oturdu. Kız annesine babasına dönüp: «Bunu evde besliyebilir miyim?» diye sordu. Onlar da bir kere denemesini söylediler.

650 bin Kardeşimiz Karanlık bir dünyada yaşıyor

Diğer yıllarda olduğu gibi bu yıl da 7 Nisanda «Dünya Sağlık Günü» münasebetiyle birçok toplantılar yapıldı. Bu yıl seçilen ortak konu, «Körlüğün Önlenmesi» idi.

Bununla ilgili incelemeler sonunda bütün dünyada en aşağı 10 milyon insanın sürekli bir karanlık içinde yaşadığı anlaşıldı. Bu 10 milyonun 650 binini ise çocuklar teşkil etmektedir.

Eğer zamanında tedbir alınabilseydi, bunların yarıdan fazlası aydınlığa kavuşabilirdi.

Körlüğün başlıca sebepleri arasında ya beklenmedik kazalar, ya da tedavisi mümkün hastalıklar gelir.

Dünya Sağlık Teşkilatına göre insanı körlüğe götüren sebeplerin başında trahom gelmektedir. Bu hastalık, çocuklar arasında en fazla görülenidir. Meselâ birçok Kuzey Afrika memleketlerinde köylü nüfusun yarıdan fazlası, daha hayatlarının ilk yıllarında bu korkunç hastalığa yakalanmaktadırlar.

Tıp ilminde elde edilen yenilikler ve ilerlemeler sayesinde insanoğlu, gömüldüğü karanlık dünyasından artık büyük ölçüde aydınlığa çıkabilmektedir.

«Unesco Features» dan

Ertesi sabah Lolomai'nin babası eve bir kucak söğüt dalı getirdi Bunlardan yavru kartala güzel bir kafes ördü

Hayvancağız kafese konulunca çok ürktü. Dışarı çıkmak için dalları gagalamağa, kanatlarını çırpmağa başladı. Az sonra kimsenin kendisine kötülük etmiyeceğini anlayınca çırpınmaktan vazgeçip bir köşede uslu uslu durmağa başladı

Lolomai ona «Kelebek» adını takmıştı Aradan günler, haftalar geçti. Artık birbirlerine iyice alışmışlardı. Yumuşak tüylerin yerini, sert siyah tüyler almaktaydı. Bunlar öyle parlaktılar ki, güneş ışığında altın renginde görünüyorlardı

Lolomai onu arada sırada kafesinden çıkardığında kanatlarını çırparak odada aşağı yukarı dolaşırdı. Günün birinde de uçmağa başladı. Artık kanatları kendisini havada tutacak kadar kuvvetlenmişti. Odada bir kere döndükten sonra kızın omuzuna kondu. Hava alması için dışarı çıkarıldığında yine aynı şeyi yaptı.

Bundan böyle artık birbirlerinden hiç ayrılmaz oldular. Nereye gitse Kelebek de omzunda ya da başının üstünde olurdu.

Sonbahar gelmişti. O gece ay ışığı ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu. Küçük kız yatağında mışıl mışıl uyurken duyduğu garip bir ses üzerine yatağından doğruldu. Kelebek pencereye yanaşmış, duyduğu bir sese kulak ka-

Gururlu Yengeç

EVVEL zaman içinde koskocaman bir yengeçle minik bir yengeç vardı. Bunlar arada sırada denizden çıkıp incecik kumlar üzerinde gezinmeğe bayılırlardı. Onlar ikisi beraber dolaşırken midyeler, deniz yıldızları ve denizdeki diğer bütün yaratıklar onları seyrederler, dostluklarına bayılırlardı.

Ama gerçek hiç de göründüğü gibi değildi. İri yengeç kendisini çok beğenmişti. Kurumlana kurumlana yürürken diğer yaratıkların kendisini hayran hayran seyrettiklerini sanarak büsbütün gururlanırdı.

Yine bir gün kıyıda gezerlerken bir ara gözü minik yengece ilişti. Hayvanın yürüyüşü pek acayipti. Kıvrıla kıvrıla, badi badi gidiyordu. Kendini beğenmiş yengeç içinden söylenmeğe başladı: «Ömrümde bu kadar çirkin hareket eden bir yaratığa rastlamamıştım. Doğru düzgün adım atmasını bile beceremiyor. Bu zavallı hayvan benim yanımda görenler, hakkımda hiç de iyi şeyler düşünmezler.

Sonra ötekine dönüp «Küçük! Bana baksana: Bu ne biçim yürüme böyle. Baksana iki yana kıvrılıp duruyorsun. Senin gibi hantal bir yaratıkla dolaşırken herkesin beni görmesini istemem. Ama şu yürüyüşünü değiştirsen o zaman bir diyeceğim yok. Böyle çarpık çurpuk gideceğine doğru dürüst yürüsene.»

Minik yengeç çok önem verdiği bu arkadaşlığın bu yüzden bozulmasını istemiyordu. Arkadaşının sözlerine pek çok üzüldü. Bir an önce kusurunu düzeltmeğe karar verdi. Bunun için de şöyle bir kolaylık bulunca çok sevindi. «Büyük yengecin nasıl yürüdüğüne iyice dikkat edip ondan güzel adım atmasını öğrenecekti. Bu defa durup ötekinin yürüyüşünü incelemeğe başladı. Hayret, büyük yengeç de tıpkı kendisi gibi iki tarafa sallanarak kıvrılarak çarpık çurpuk adım atıyordu.

Minik yengeç bu defa dönüp ötekine, «sevgili dostum» dedi. «sen beni beğenmiyorsun ama kendini hiç görmüyorsun. Eğer benim doğru adım atmamı istiyorsan önce sen doğru yürü de ben de senden öğreneyim şunu.»

Başkalarının kusursuz olmasını isteyenler önce kendi kusurlarını görmek zorunda olduklarını unutmamalıdırlar.

---

bartıyordu. Az sonra gecenin sessizliğini yankılar yapan keskin çığlık gibi bir ses bozdu. Lolomai'nin annesi de onların odasına gelmişti. Kız, bunun bir kartal sesi olduğunu anlamıştı. Kelebek de ona cevap verince annesi kıza «bak,» dedi. «Kelebek hür olmak için senden izin istiyor.»

Kız «yani» dedi, «bizi bırakıp gidecek mi?»

Annesi, «evet yavrum» dedi, «Kelebek seni seviyor. Bu bir gerçek ama senden çok da hürriyetini seviyor. O bir kartaldır, kırda bayırda yağmurda, kısacası açık havada, tabiat ananın kucağında yaşamak için yaratılmıştır. Sen onu alıp eve kapattın. Kelebeği seviyorsan onu salıvermelisin, eğer onu böyle tutsak bırakırsan mutlaka ölür».

Kızcağız çok üzüldü, ama annesi haklıydı. Kelebeği çağırdı. Kuş gelip omuzuna kondu ve o güzel siyah tüylerini kızın yüzüne sürmeğe başladı.

Az sonra evden dışarı çıktı. Kelebek omuzunda, yavaş yavaş kartal yuvasının bulunduğu kayaya doğru yürümeğe koyuldu. Hayvan artık hürriyetine kavuşma anının gelip çattığını anlamış gibiydi. Kızın omuzunda kıpırdanıp duruyordu

Lolomai: «Kelebek, istediğin yere gidebilirsin. Serbestsin artık» deyip kuşu göğe doğru fırlattı. Hayvan kocaman siyah kanatlarını çırparak yükseldi, yükseldi, yükseldi.

Kızcağız arkasından «seni ömrüm boyunca unutamıyacağım, güzel Kelebeğim» diye seslenıyordu. Sesının yankısını duyunca kalbi heyecanla çarpmağa başladı... Çünkü çok sevdiği kuşuna onun çok sevdiği bir şeyi, hürriyetini verip sevindirmişti.

Bir futbol maçı

ARTIK bahar geldi, ortalık gün güneşlik... Ev, odalar insanın içini sıkıyor. Geçenlerde bir pazar günü çoluk çocuk, komşularla yemeklerimizi yaptık, vapura bindik, Boğaza gittik. Açlık, yeşil renk iştah açar, yorgunluk giderir. Nitekim evde yemek yerken naz eden, onu yemem bunu yemem diyen bir iki komşu çocuğu bile durmadan gidip gelip, acıktık diye birşeyler atıştırıyorlar ve koşa koşa oynamağa gidiyorlardı. Bizim gibi 40 ını aşmış insanlar için yemekten sonra 20 - 30 dakika uzanmak pek faydalıdır. Ben de çocukların iki ağaca kurdukları hamağa uzanayım dedim. Biraz dalmış, kestirmişim, rüya görüyordum. Derken bir gürültü ile uyandım, ilerdeki çayırlar üzerinde futbol oynıyan gençlerin bağırışları ile irkildim.

Aman Allahım o ne söz öyle? Kulaklarıma inanamadım. 14 yaşında var yok, iri yapılı bir çocuk karşısındakine:

— «Bir daha pası bana vermezsen gözünü patlatırım» diye bağırıyordu.

Hemen hamaktan atladım ve çocuklara:

— Çok terlemişsiniz, tok karnına top oynanmaz, gelin, dinlenin diye seslendim.

Hepsi kan ter içinde karşıma dizildiler, irice olan esmer çocuğa sordum:

— Adın ne senin oğlum?

— Ahmet.

— Hangi okula gidiyorsun?

— Okula gitmiyorum. Babam, ilkokulu bitirdikten sonra beni bir makine tamircisinin yanına çırak verdi. Orada çalışıyorum. Bu arkadaşlar çift kale oynayacaklarmış, bir kişi eksik olduğundan, beni de takımlarına aldılar.

— Güzel! Oyun oynamak senin de hakkın, ama demin sarfettiğin söz çok fena! «Gözünü patlatırım» diye bağırman hoş değil. Üstün, başın ter temiz, efendi bir çocuğa benziyorsun. Dikkat eder, iyi çalışırsan ilerde usta gibi bir sanatkar olursun. Bazan şaka, bazan ufak münakasalar neticesi kör kalan ne kadar çocuk var. Bir de dikkat ettim tozlu ellerinle durmadan gözlerini oğuşturuyorsun?

İnsanlar dünya ile münasebetlerini duyum organları ile yapar. Kor insan, demirci, bakkal, doktor, muhendis, şoför olabilir mi? Okulda okuyabilir mi?

— Okuyamaz.

— Kulturlü, terbiyeli kimselerin ağızlarına «Kör ol! Gözün çıksın!» gibi sözler yakışmaz. Ufacık dikkatsizlikler yüzunden kör, topal, sağır, kolsuz kalan çocukları bilirsiniz. Sonra memleketimizde kor ve sağırların yetiştirilmesi için kurulmuş muesseseler pek yok. O yüzden kor ve sağırların çoğu aile ve cemiyete bedbaht bir yuk oluyorlar. Sakın çocuklar kirli parmaklarınızla kulağınızı, burnunuzu karıştırmayın, gözlerinizi oğuşturmayın. İki ay önce koluna yapılan taze çiçek aşısının kurumasını beklemeden aşıyı parmakları ile silen sonra gözüne götürüp kör olan çocuğu belki işitenleriniz vardır. İçinizde bazı fena huylar edinmiş olanlarınız da var.

— Ne gibi Doktor amca?

— Ne gibi olacak durmadan burnuyla oynamak, burnundan kıl koparmak, kulağı kürdanla karıştırmak gibi.

— Ufacık bir kılın kopmasından ne çıkar?

— Ne mi çıkar? yılancık olur, iş büyürse menenjite, orta, iç kulak iltihaplarına kadar varır ve insan sakat kalır, hattâ ölebilir de. Çalışanların, okuyanların dinlenme olduğu kadar, oyun da hakları. Hele spor siz küçükleri geliştirir. Yalnız futbol sizin gibi gelişme çağında olanlara faydalı olmaz, sizleri bodur bırakır. Ama basketbol, voleybol, atletizm, izcilik, deniz, kürek, açık havada yürüyüş hepinizi kanlandırır, canlandırır. Sağlık kurallarına uyanlar her zaman, bütün organlarını temiz tutarlar, hem hasta olmazlar hem de sağlıklı, uzun bir ömür sürerler.

Dr. Kâmran ŞENEL

Pek çok şeyleri bildiğimiz halde

Dünyamızın içi ne âlemde?

Bunu kesin olarak bilemiyoruz

BUGÜN yıldızlar ve gezegenlere ait pek çok bilgimiz var. Avın göremediğimiz yüzünün haritası yapılmış a ma üstünde yaşadığımız halde Dünya'nın iç kısmının nasıl olduğu daha henüz kesinlikle bilinmemektedir.

Yeryüzünün her tarafı karış karış incelendiği halde, üzerinde durduğumuz toprağın birkaç km. aşağısı hâlâ bütün esrarını saklamaktadır. Gerçekten de yer küresinin neden yapıldığını bilemiyoruz.

DUNYANIN MEYDANA GELİŞİ

Yer küresinin yapısına ait karanlık noktalar hayli fazladır. Bunların kökleri 4500 milyon yıl önceye kadar gitmektedir. Meselâ Dünyanın nasıl meydana geldiği meselesi tam olarak halledilmiş değildir. Dünya, ileri sürüldüğü gibi, gerçekten, güneşten kopan bir gaz kütlesi miydi? Acaba soğumadan önce bugün Büyük Okyanus dediğimiz kısmından büyük bir parça kopmuş mudur? Bu parça da ay dediğimiz uydunu mu meydana getirmiştir?...

Bu ve bunlara benzer sorulara kesinlikle cevap verilememektedir ama üzerinde yaşadığımız gezegenin sırlarını ortaya çıkarmak için araştırmalara girişilmiştir.

Deprem dalgalarının hızı, içinden geçtikleri kayaların cinsine göre değişir. Bu özellikler, derinlerdeki tabakala-

Mohole projesi uygulanınca yer kabuğunun 1600 m. derinliklerine kadar inilebilecek

Mohole Amerikalıların Büyük Okyanusta uygulayacakları, yeri derinliklere doğru delme işleminin şifreli adıdır.

rın yapılarını gerçeğe çok yakın olarak bulmamıza yaramaktadır. Buna göre incelemelerden şu sonuca varılmıştır :

YER KÜRESİNİ KUŞATAN MADENLER

Yer çekirdeğinin kısmen sıvı olan demir nikel karışımından meydana geldiği sanılmaktadır.

Bunu saran tabakanın (bunu daha iyi anlamak için bir soğanı gözünüzün önüne getirin) birleşiminde demir ve nikel büyük bir oran tutar, bundan sonra da bazalt (püskürük kayalar) tan yapılmış kat gelir. Bunun üzerini de silisli kayalar (saf kum) örter. Bunun uzerinde granitten yapılmış kabuk en üstte de toprak tabakası yer alır.

Eğer yeryüzündeki Okyanuslar kurusaydı kıtaların bugün okyanus yataklarından ya dev basamaklar gibi yahut da koca man kayalar şeklinde yükseldiklerini görebilecektik. Bu da hemen aklınıza kıtaların oluştuğu zamanı getirir. Burada da yine henüz karanlık kalan bir noktayla karşılaşırız. Meselâ büyük Afrika kıtasına bakarsak bunun yeryüzünün oluşundan bu yana hareket ettiğini gözlerimizin önünde pek canlandıramayız ama gerçekte hareket etmiştir ve bugün de etmektedir.

Bugün aklları kurcalıyan ve açıklanması beklenilen sorular şunlardır: Dünya hangi maddelerden yapılmıştır? Kıtaların bugünkü hareketlerinin hızları ne kadardır?

Yer küresinin yapısını araştırma teşebbüsü Amerikalıların uygulayacağı Mohole projesiyle başlıyacaktır. Bunun amacı sondajla çok derinlere inilerek, oradan yerin yapısını açıklıyacak toprak örnekleri alınaktır

KITALAR HAREKET EDER Mİ ?

Kıtaların hareketi meselesine gelince, eskiden bunların birbirine bitişik olduklarını anlamak için haritaya dikkatlice bakmanız bile yetişir. Ka-

HANGİSİ DOĞRU'nun CEVAPLARI

1 — Dumlupınar. 2 — 76 cm. 3 — Karabük. 4 — Azot. 5 — 4. 6 — Tevrat.

OTOMOBİLİN KISA TARİHİ

1769 yılında bir gun Paris sokaklarında üç tekerlekli garip bir aracın dolaştığı goruldü. Arabalarda herkesin görmeye alıştığı koşulu atlar yerine bunun ön tarafında koskocaman bir kazan vardı. Bu acayip makine dumanlar, gürültüler çıkararak saatte aşağı yukarı 6,5 km. hızla sokaklardan geçiyordu. Bu, atsız arabaların ilkiydi. Etraftan buyuk bir ilgi gormuş, girdiği yarışlarda başarılı olmuşsa da bir duvara çarpıp parçalanınca kâşifi bu işle uğraşmaktan vazgeçmişti.

Buharlı arabalar Avrupa'da belirince ancak en gozu pek insanlar «Dumanlı şeytana» denilen bu taşıtlarla yolculuk etmege başladılar. Yıllar gittikçe atsız arabalarda da degişiklikler ortaya çıktı. Bunlar artık benzin motoruyle çalışıyorlardı.

Otomobilin dış gorünuşundeki ilk değişiklik, 1900 yılında araba tekerleklerinin yerini içi havayla dolu otomobil lâstiklerinin almasıyla oldu. Bu bir İskoçyalı veterinerin buluşuydu. Oglunun minik bisikletine de bu yeni tekerleği başarıyla takmıştı.

Bütün bu gelişmelere rağmen otomobille yapılan geziler motor arızaları yüzunden çok defa yarıda kalıyordu. Hemen etraftan bir iki at bulunup otomobil, tamir için en yakın demirci dukkânına çekiliyordu.

Daha sonra Henry Ford otomobil motoru yapmayı başardı. Henry Ford'la birlikte bu yeni ulaşım aracıyla ilgilenen bir sürü meraklı vardı. Ama ilk defa otomobil yapıp, piyasaya çıkaran Henry Ford oldu. Boylece otomobil yapımı hem daha çabuklaştı hem de ucuza mal olmağa başladı.

Bu arada otomobilin gorunuşunde de degişiklikler oluyordu. Motoru korumak için motorün üstü yolcuları korumak için de arabanın ustü kapandı. Ayrıca yayaları korumak için de arabaya bir korna ekledi. İlk otomobillerin hareket edebilmesi için bir kolla kurulması gerekiyordu. Bugün otomobil kullanması hayli kolaylaşmıştır. Bir dugmeye basınca motor çalışmağa başlar.

Otomobildeki en yeni gelişme uçan otomobildir. Bu, hem uçabilmekte hem de otomobil gibi karada gitmektedir.

ra kütlelerinin girinti çıkıntılarının çarkın dişleri gibi iç içe geçecek kadar birbirine uygun olduklarını görmek mümkündür.

Kocaman bir kara kütlesinin hareket etmesi demek bunun dünyaya tesbit edilmemiş olması demektir. Bu durumun gerçeğin ta kendisi olduğu sanılmaktadır. Yerin dış kabuğunun sıcak iç kısımdan yukselen akıntılar etkisiyle ağır kaynıyan bir su gibi hareket halinde olduğu söylenmektedir. Atlas Okyanusunun ortasından Afrika'nın üç köşesine ve Hint Okyanusuna doğru uzanan çatlaklar vardır. Buyuk Okyanusda da bovle çatlaklara rastlanmıştır.

Bilginlere göre kıtalar durmadan hareket etmektedirler. Ama hızları nedir? Yılda birkaç santimetre kadar.

Eğer hareketin gerçek hızı bunsa ve kıtalar birbirlerinden kilometrelerce uzaklaşmışlarsa yeryüzü tarihinde bir milyon yılın pek kısa bir zaman olduğunu anlarız.

Su yüzeyinde durup demir atmış bir gemiden sondayla delinerek 1600 m. derinliğe kadar inilecektir.

Elektrikle işliyen toprak delici aletin duzgün hareketini

(Devamı S. 39 da)

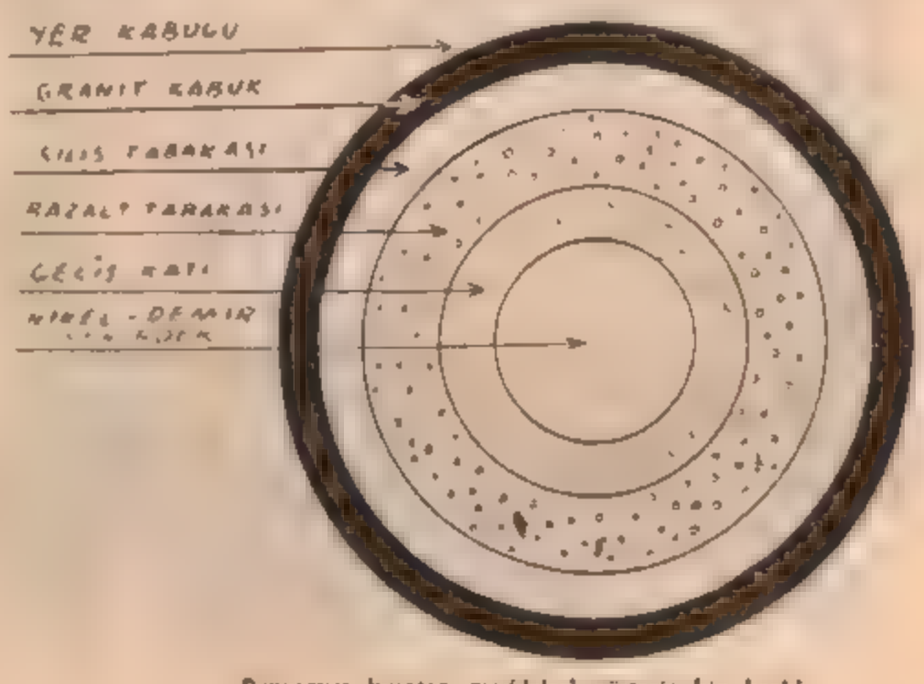

Dunyamızı kuşatan maddeleri gösterir bir krokî.

Kauçuk ağaçları

SOĞUK bir kış sabahı daha sekiz yaşına yeni girmiş olan Simon uçağa binip kilometrelerce süren bir yolculuktan sonra Malaya adlı bir ülkeye vardı. Tek başına olduğu için canı hayli sıkılmıştı ama annesiyle babasının kendisini sabırsızlıkla beklediklerini, çok geçmeden onlara kavuşacağını bildiğinden kendi kendisini avutuyordu

Simon bir yıldır onlardan ayrıldı. Artık ne kadar heyecanlı olduğunu tahmin edebilirsiniz tabii. Eskiden Londra'nın dışında minik bir evde otururlardı. Babası da sabahleyin işine gidip akşam yuvasına dönerdi. Malaya'da kauçuk yetiştirimiyle uğraşmak görevini alınca orada ev buluncaya kadar çocuğu anneannesine bırakıp gitmişlerdi

Uçak havada daireler çizdikten sonra alana indi. Çocuk hemen dışarı fırlayarak annesinin ve arkasından da kollarına atıldı. İlk ânın sevinci biraz yatışınca çocuk, ortalığın dayanılmaz derecede sıcak olduğunun farkına vardı. Kendilerini bekliyen arabaya binip yeni evlerine geldiler. Bir tepede durduklarında gördüğü manzara çocuğu hayli şaşırtmıştı. Aşağıda, yemyeşil bir denizi andıran birbirine girmiş bir ağaç topluluğu uzanıyordu.

Simon'un en çok hoşuna giden şey hurma ağaçları olmuştu. Burası pembe, turuncu, sarı çiçeklerle kaplıydı. Bir ara gözüne, yolun üstünde bir kangal ip gibi duran bir yılan ilişti

Az daha ilerleyince Simon, kauçuk ağaçlarının bulunduğu bölgeye geldiklerini anladı. Bunlar uzun dümdüz çizgiler boyunca dikilmişlerdi. Muntazam sıralar halinde yürüyüşe çıkmış askerleri andırıyorlardı.

Babası göğsü kabararak, «Bizim kauçuk ağaçları» dedi.

Çocuk önce ağaçlara sonra pabuçlarının tabanlarına, sonra da babasının kendisine gönderdiği kauçuk parçasını cebinden çıkararak bakıp, «Peki, kauçuk nerede? Bu ağaçların üstünde hiç öyle bir şey göremiyorum?»

Annesi gülerek, «Şu üst dallara baksana» dedi, «Şu otomobil lâstiklerini kauçuk pabuçlar, hattâ yağmurlukları görmüyor musun?» Her biri dallara birer parça kauçuk iple bağlanmış

Kauçuk hakkında hiç bir bilgisi olmıyan Simon bu sözlere güldü. Babası «Sen annene bakma yavrum. Biliyorsun şaka yapmaktan çok hoşlanır. Yarın sabah sana bizim kauçuk ormanını gezdirip kauçuğun nasıl elde edildiğini göstereyim.» dedi.

Yeni evleri çocuğun pek tuhafına gitmişti. Çünkü ev o zamana kadar gördüklerine pek benzemiyordu. Direkler üstüne yapılmıştı. Altında boşluk vardı Annesi çocuğun şaşırdığını görünce sebebini açıklamak gereğini duydu:

«Yere değmemesi için böyle yapılmıştır Malaya'da türlü türlü zehirli böcek vardır. Bu özel yapı tarzı bir dereceye kadar insanları onlardan korur.»

O gece yemeği evin önündeki balkonda yediler. Sam adlı ahçıları Çin'liydi. Baba-

sı Malaya'da oturanların ancak yarısının Malaya'lı olduğunu, adadaki Çinli, Hintli ve Avrupalıların nüfusun büyük bir kısmını meydana getirdiğini söyledi.

Malaya'da, uçamıyan böcekler kadar uçan böcekler de az değildi. Ahçı Sam, çocuğa bunlardan korunmanın yolunu da gösterdi. Bazı özel mumlar yakıyorlardı. Bunun kokusu yemeklerde kullanılan baharatı andırıyordu Sam, böceklerin bu kokuyu hiç sevmediklerini bu yüzden de eve yaklaşamıyacaklarını söylemişti.

Artık yatma vakti gelmişti. Yatağına yatınca ilkın kendini ağ içine kapatılmış bir kelebek gibi hissetti. Çünkü karyolasının üstü incecik tülden yapılmış bir cibinlikle örtülüydü. Işık sönünce sivrisineklerin bunun etrafında kızgın kızgın vızıldadıklarını duyunca cibinliğin içinde olduğuna çok sevindi.

Sabahleyin erkenden kalktı. Malaya'da kauçuk bölgelerinde iş, şafakla beraber başlar. Simon buna, hava ısınmadan işlerin bitmesi gibi bir sebep bulduysa da sofrasında babası herkesin erkenden işbaşı yapmasının en önemli sebebini şöyle açıkladı:

«Bütün ağaçların gövdeleri, iç kısmı koruyan kabuklarla örtülüdür. Kauçuk ağaçlarında ise kabuğun hemen altında lateks denilen beyaz süt gibi bir sıvı bulunur. İşte kauçuk, bu ağacın govdesini kırdığınız zaman çıkan yapışkan sıvıdan yapılmaktadır. Ağaçların govdeleri üzerinde yarıklar açarak önce bu lateks tabakasına varmamız gerekir. Kesik yerlerden çıkan süt sabahleyin serinde daha kolay damladığından erkenden işe başlamak gereklidir. Meselâ bugün ben, senden iki saat önce kalkarak çalışmağa başladım.»

Simon bu kauçuk meselesiyle çok ilgilenmişti. Babasına üst üste sorular sormağa başladı:

«Peki bu ağaçların kabukları altında özel bir sıvı olduğunu nasıl bulmuşlar?»

Babası bunu da şöyle açıkladı: «Bundan yüzlerce yıl önce Güney Amerika yerlileri bir kauçuk ağacını kesmişler ve akan sıvı hemen katılaşarak su geçirmez bir madde oluvermiş. Bunun üzerine lateksden faydalanmağa başlamışlar. Tabii bu çok ilkel şekilde oluyormuş Ayaklarını bu süte batırıp, kurutuyorlarmış.»

Bu sözler karşısında şaşıran çocuk: «Ayaklarını niçin kauçukluyorlarmış?» diye sormaktan kendini alamadı. Babası, «Neden olacak, bu işlemi bir iki kere tekrarlayınca kendi kendilerine su geçmez ayakkabılar yapıyorlardı.» diye cevap verdi.

Simon, «Ben de yapabilir miyim?» deyince babası: «Başka sefere, bugün etrafta bir hayli gezip göreceklerimiz var» dedi.

Önce ona ağaçların gövdelerinde nasıl kesikler yapıldığını göstermekle işe başladı.

Bu kauçuk işçilerinin ellerinde uçları kıvrık özel bıçaklar vardır. Bunlarla ağaçların gövdesinden sicim kalınlığında parçalar çıkarıyorlardı. Simon bu işlemi, kalemin esas tahta kısmına dokunmadan üstündeki boyalı tabakayı soymağa benzetti.

Bu kesiklerden akan sıvı ağacın alt kısmına bağlanmış olan bir kapta toplanıyordu. Bunlar dolunca da

daha büyük bir kaba boşaltılıyorlar, sonunda kauçuk sahasındaki fabrikaya götürülüyordu.

Bu kocaman kaplar Simon'a İngiltere'de bir çiftlikte gördüğü süt kazanlarını hatırlatmıştı. Bunu söyleyince babası oğluna bu konuda biraz daha bilgi verdi:

«Bu maddenin görünüş bakımından olduğu gibi diğer bazı özellikleri de süte benzer. Hattâ süt gibi ekşir bile Kauçuğun sünger gibi delikli bir madde haline gelebilmesi için bu sıvının içine çeşitli kimyasal maddeler katılır. Biz buradaki fabrikada şu gördüğün sıvıyı ince tabakalar halinde getiriyoruz. Sıcak odalarda pişiriyoruz. Paketlendikten sonra da dünyanın dort bucağındaki fabrikalara yolluyoruz.»

Simon, «Tekrar niçin fabrikalara gidiyor?» diye sorunca, şu cevabı aldı: «Bu levha halindeki kauçuğun otomobil lâstiği, balon, ayakkabı tabanı, yağmurluk ve bunun gibi şeyler olabilmesi için fabrikalarda daha birçok işlemlerden geçmesi gereklidir.»

Öğle olmuştu. Simon'la babası fabrikadan çıkıp eve yemeğe çıktılar. Öğleden sonra da dinleneceklerdi. Malaya gibi sıcak ülkelerde oturanlar günün en sıcak kısmını uyuyarak geçirirlerdi.

Simon uyandığında ortalığın epeyce serinlediğini farketti ama kendisi öylesine susamıştı ki, gözünü açar açmaz ilk işi annesinden su istemek oldu

Babası, «Biraz bekle» dedi. «Şimdi susuzluğunu giderecek bir şey buluruz.»

Az ilerdeki ormana vardıklarında ağaçların arasından Simon'un yaşlarında üç çocuk fırlayıp koşarak yanlarına geldiler. Babası bunlara hindistan cevizi ağacını göstererek birkaç tane koparmalarını söyledi. Çocuklar o dümdüz ağaca bir maymun çevikliğiyle tırmanarak kopardıklarını aşağıya attılar. Simon kalın kabuklu meyvanın içindeki soğuk tatlı sütü içince biraz kendine geldi

Akşam yemeğinde bol bol balık ve pirinçten yapılmış yemekler yedi.

Gece yatarken çocuk İngiltere'deki sis, kar ve soğuğu gözünün önüne getirerek kışın sıcak bir ülkede oturmanın ne kadar hoş bir şey olduğunu düşünüyordu.

KİM BİLİYOR'un CEVAPLARI

1. Sanıldığı gibi Mors alfabesini telgrafı icadeden ünlü bilgin Samuel Mors bulmamıştır. Bu özel alfabe, Mors'un iş arkadaşı Alfred Vail tarafından düzenlenmiştir. Daha sonraları bu ilkel alfabe üzerinde bazı değişiklikler yapılmış ve her zaman kullanılmağa elverişli basit bir hale konularak bugünkü uluslararası Mors alfabesi meydana gelmiştir.

2. İlk gazete 1566 yılında Venedik'te çıkarılmağa başlandı. O devirde Venedik'te ilgi çekici haberler, kağıtlar üzerine yazılıp sehirde dolaştırılırdı Bunlar ancak «Gazetta» denilen belli bir para karşılığında okunabilirdi. Sonraları, haber bildiren bütün yazılı kâğıtlara gazete denilmeğe başlandı.

3. Yeryüzünün en büyük gölü İran la Sovyetler Birliği arasında bulunan Hazar Denizidir. Deniz denilmesine rağmen gerçekte karalar arasına sıkışmış bir göldür Yüzölçümü 410 000 km.² olan bu göl deniz yüzeyinden 26 m. aşağıda ve 1098 m. derinliğindedir. Bundan sonra gelen en büyük göl, Kanada ile Amerika Birleşik Devletleri sınırındaki Superior gölüdür. Yüzölçümü 81 350 km² olup deniz yüzeyinden 183 m. yüksekliktedir.

4. Gemilerin, uçakların tehlike sırasında yardım için başvurdukları SOS işaretindeki harflerin özel bir anlamı yoktur.
1912 de toplanan Uluslararası Radyo Telgraf Kongresi, tehlikeye uğrayan uçak ve gemilerin yararlanabilmeleri için kolay tanınabilecek, tekrarlanabilecek ve gönderilebilecek bu işareti seçti. Bu üç kısa, üç uzun ve üç kısa vuruştan meydana geliyordu. Mors alfabesinde, üç kısa vuruşun karşılığı «S» üç uzunun da «O» olması sayesinde SOS harfleri meydana çıktı.

5. Büyümeye yardım eden, hastalıklardan korunmayı sağlıyan besinler, vitaminlerdir. Bunlara «sağlık besinleri» de denilir Yalnız vitaminleri hap şeklinde almaktan çok onları yiyeceklerimizden almak hem daha zevkli hem de sağlık için daha uygundur.

Hasan dayı ve sevgili bağı

Ev halkını akrabalarının bulunduğu şehre taşıyacak kaptıkaçtının gürültüsünü işitince Hasan Dayı yorganını iterek kımıldandı ve sinirli sinirli:

— İşte nihayet gittiler, diye mırıldandı, ben de gideyim bir bağıma bakayım, benim güzel bağım, ölmeden seni bir daha göreyim bari...

Fakat birden bire yüreğini bir üzüntü kapladı. Her halde ihtiyarlığından olacak, onbeş gündür yatağından kalkmıyordu Bacaklarında takat kalmamıştı. Acaba uzun zamandan beri zihninde kurduğu projesini uygulayabilecek miydi? Kendisine (ihtiyar bunak) diyecekler ve belki de vazgeçirecekler diye bu projesini kimseye açmamıştı.

Bağ bozumu zamanının yaklaşmakta olduğunu ve çoluk çocuğun bu arada şehre ineceklerini biliyordu. İşte nihayet vakit gelmişti. Sessiz sadasız kaldığı bu saatlerde şoyle bir tepeye doğru çıkmayı denemek, emeğiyle yetiştirdiği bağına bir kere daha göz atmak hiç de fena olmıyacaktı.

Büyük bir zorlukla yatağından indi. Başı da öyle bir dönüyordu ki... Fakat bağını görmek arzusu dermansızlığını yeniyordu. İki böklüm olarak elbiselerinin asılı bulunduğu iskemleyi yakaladı. Yavaşça ve büyük bir gayretle pantalonunu ve yeleğini giydi. Kunduralarını ve kapının arkasındaki bastonunu ararken bayılacağını sandı. Odanın içindeki fazla ışıktan gözleri kamaşıyor, zorla ayakta durabiliyordu. Dışarı çıktığı zaman avlunun

merdiven basamaklarına oturdu. Güneş kendisine biraz kuvvet verdi. Tekrar ayağa kalkarak yavaş yavaş yürümeğe başladı. Kimseye rastlamamak için her ihtimale karşı şoyle bir evin etrafını dolaştı. Artık çitlerin arasındaki küçük patıka yolunu tutmaktan başka yapılacak bir şey kalmamıştı. Bağını görmek arzusu gevşek ve yorgun adalelerine geçici bir kuvvet vermişti. Alnının damarları şişmiş, soğuk ter damlaları belirmeğe başlamıştı. Nihayet patıka yolunun sonuna, yani yarı yola gelmişti. Önünde kimseler yoktu. Biraz daha yukarda bağının ortasındaki iki mürver ağacını da gördü ve bir (oh...) çekti.

Gözü artık büsbütün açılmıştı Ayakları artık eskisi gibi takılmıyordu. Yüreği çarpmaya başlamıştı. Sağ eliyle bastonunu sımsıkı tutuyor, sol elini de, sanki sarılacakmış gibi, bağına doğru uzatıyordu.

İlk çitlere birkaç adım kalmıştı ki yavaşça çoktü, nefesi daralmaya başladı. Tekrar ayağa kalkmayı denemedi. Bağının önüne el ve dizleri üzerinde sürünerek geldi. İki sıra asma çubuğunun yanına uzanınca nefesi biraz genişledi. İsteğini yerine getirdiği için bahtıyar görünüyordu. Sevgili bağının hatırını kırmamak için başka tarafa bakmadı bile. Titrek elleriyle devamlı olarak yaprakları okşuyor, salkımları seviyordu. Nihayet büyük bir sevinçle olgun bir üzüm salkımını tuttuğu zaman ağzından şu kelimeler döküldü:

— Sevgili bağım, işte bağımdayım, bağım benim, güzel bağım...

Hasan Dayı âdeta sarhoş olmuştu. Bir ara üzümden bir az tatmak istedi. Gözüne ilişen bir salkımı kopardı. Kendisini eski sonbaharlarda sandı. Üzüm toplıyanların seslerini, şarkılarını, arabaların gıcırtılarını işitir gibi oldu. İhtıyar, biraz doğrulmaya çalıştı, fakat muvaffak olamadı. Bu arada Güneş de son ışıklarını vererek asma çubuklarının arasından kayboldu.

★

Onu ertesi günü bağın yanında buldular. Ellerinin içinde hâlâ tuttuğu üzüm salkımının suları parmaklarının ve gülümsiyen dudaklarının arasından sızıyordu.

Vefa Şerefli

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından bir çok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

Kardeşlerimizden

23 NİSAN

Sabahleyin erkenden
Annem yanıma geldi
Bu gün senin Bayramın
Bu gün 23 Nisan

Sema Songür

★

ÇAYIR ve TARLA

Şu çayırlar şu tarla
Kucaklaşmış baharla
Tatlı esiyor ruzgâr
Duğün dernekte kuşlar.

Murat Güvenç

★

OKULUM

Okulumu çok severim
Her sabah ona donerim
Anam babam gibi bakar bize
O bizim Anamız Babamız
Biz onun çocuklarıyız.

Asuman Beker

★

TAVUKLAR

Kümesteki tavuklar,
Yem atınca koşarlar,
Başları iner kalkar.

Mehmet Hengirmen

★

KALEMİM

Buldum ben bir arkadaş,
Çalıştık yavaş yavaş;
Tam beş yıldır onunla
Usanmadan başbaşa.

Yazdım, çizdım bıkmadım,
Bir köşeye tıkmadım;
O yanımda olmadan
Evden bile çıkmadım.

Dilekleri o doker,
Her güçlüğü o söker;
Kalemi olmıyanlar
Engellere dız çöker.

Aynur Sungar

OKULUM

Beni sevenim,
Bana okuma, yazma öğretenim,
Üstüme kanat gerenim,
Sensin okulum sensin

Deniz Berkem

YAVRU KÖPEK

Bir sabah çarşıya gidiyordum, yolda yurürken minicik bir köpek yavrusu gordum. Haline bakılırsa aç susuz ve bitkin oldugu anlasılıyordu. Fakat kimse ona donup de bakmıyordu, küçük çocuklar kuyruguna teneke baglayıp bagrısıyorlardı. O da korkudan kaçmak istiyor fakat onun kaçmasına çocuklar engel oluyorlardı. Hemen çocukları dagıtıp ona yaklastım, kucagıma alıp okşadım, kuyrugundaki tenekeyi çıkardım, Onu eve goturup karnını doyurdum.

Yumuk yumuk kahverengi beyaz tüyleriyle çok sirindi, bana artık alışmıştı. Ellerime ayaklarıma atılıyor, kısık kısık sesiyle havlıyor, çesitli oyunlar yapıyordu. Karnı doyunca keyiflenmişti. O bir sahip bulmanın sevinci içinde oynaşırken, ben de bir iyilik yapmanın sevincini şimdi daha iyi anlıyor ve boylece sevinç duymuş oluyorum.

Halûk Özbek

KÜÇÜKADAM

Ben kedileri küçukten beri severim. Bir yaz gunu annemle babam evde yoktu. Benim canım sıkılmıştı. Hemen kedim Küçükadamı çağırdım ve onunla oynamaya başladım. Kedi benimle oynamak için goz kapağıma bir pençe attı, Çok canım yanmıstı. Ben de ondan oc almak için kedinin iki arka ayagından tutup havaya fırlattım. Zavallı kedi acı bir haykırmayla yere dustü. Ayağı topal olmustu. Çok uzuldum. Kediecgiz ayağını yalıyarak iyi etti. Fakat kedim iki ay sonra öldü. Sanki onu ben oldurmuşum gibi içimde acı bir his var. Ve ne zaman sarı kedi gorsem hep onu hatırlarım.

Ayşen Edis

Onu daima hatırlarım

Bir yaz günü arkadaşlarımla birlikte evimizin dış bahçesinde toplanmış ne oynıyacağımızı düşünüyorduk.

Birdenbire, komşumuzun kızı Melâhat:

— Şuraya bakın dive bağırdı.

Hepimiz Melâhat'ın gösterdiği yere baktık.

Açlıktan derisi kemiğine yapışmış, yavru bir kedi; kocaman bir köpeğin, üzerine doğru geldiğini gördükçe duvarın dibinde iyice büzülüyor, acı acı bağırıyordu. Melâhat:

— Haydi çocuklar dedi, kediyi kurtaralım.

Hemen korkudan tirtir titriyen zavallı hayvanın yanına koştuk. Kardeşim Nevin, kediyi kucağına alırken biz de köpeği kovalıyorduk.

Aramızda bu zavallı kediyi ne yapacağımız hakkında bir karara varmak istedik. Arkadaşlarımdan hiçbiri evlerine götürmiye yanaşmadı. Kimisi, annelerinin kedileri sevmediğini, kimisi de her zaman onunla meşgul olamıyacaklarını söylediler.

Bizim evimizde de büyük bir kedimiz vardı. İkisinin bir arada geçinemiyeceklerini düşünerek eve ben de götüremedim. Bu zavallı yaratığı da böyle ortada bırakmak hiç doğru değildi. Eğer meydanda bırakırsak her türlü tehlike ile karşılaşabilirdi. Peki ne yapmalı idik? Hiç kimse bir şey söylemiyordu. Benim şöyle bir fikrim vardı. «Bizim bahçede bir kulübe yapıp kediyi burada barındırmak!...»

Bu düşüncemi arkadaşlarıma söyledim. Hepsi beğendiler. Hemen kulübenin yapımına girıştık. Ayçiçeği sapları ve tuğla kırıklarından derme çatma bir kulübe yaptık. Kedinin yiyeceğini hergün birimiz götürmeyi kararlaştırdık.

Çocuklar tarafından hayvan o kadar hırpalanmıştı ki, bizden korkuyordu. Yiyeceğini götürdüğümüz zaman, kulübesinden çıkıyor, biz uzaklaştığımız zaman geliyordu.

Bir gün Melâhat, elinde mavi bir boncuk ve kırmızı kurdele ile geldi. Bana:

— Bak Nesrin dedi, Kediye şu boncuğu takalım. İsmi de bundan sonra Boncuk olsun., Biz de arkadaşımızın içinden doğan bu isteği tereddütsüz kabul ettik.

Boncuk bazı günler kayboluyordu. Bizim mahallede başıboş sahipsiz sokak köpekleri gayet çoktur. Yaramaz çocukların kedilere olan düşmanlığı ise pek fazladır. Bunun için Boncuğumuz ne zaman yuvasında bulunmasa telâşlanıyorduk. Son günlerde kaybolması o kadar çoğalmıştı ki, hemen hemen bütün günümüz onu aramakla geçiyordu.

Yine Boncuğun yiyeceğini götürmek sırası bende idi. Sabahleyin kulübesine gittiğim zaman onu yerinde bulamadım. Hiç böyle sabah sabah yuvasından ayrıldığını görmemiştim. Bu kadar erkenden nereye gitmiş olabilirdi? Her zaman küçük Boncuğu bulduğumuz yerlere baktım yoktu. Yakın komşulara sordum görmediklerini söylediler. Boncuğun kaybolduğunu arkadaşlara haber verdim. Hepsi telâşlanarak ayrı ayrı yerlerde aramağa başladılar. Ne yazık ki bir haftadan fazla süren araş-

(Devamı S. 39 da)

Unutkan Avcı Düşünüyor

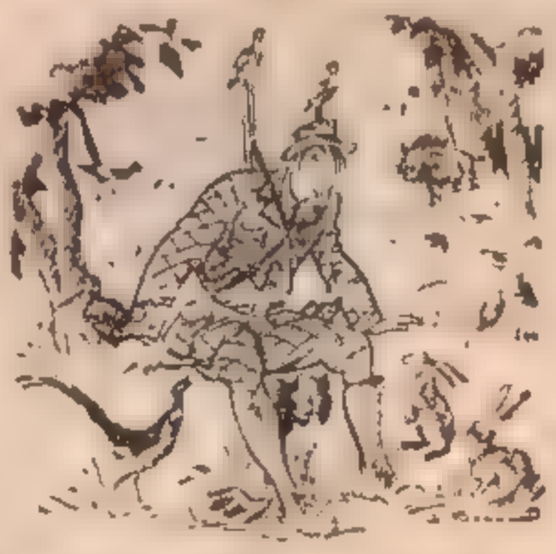

-Eyvah fişeklerimi evde unutmuşum!

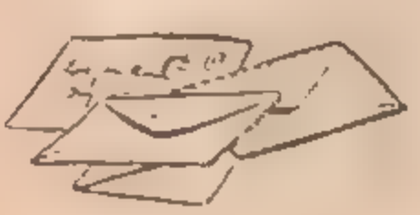

Yazılar

Dev Sürüngenler

Dinozorlar ailesine giren hayvanlardan hiçbirini canlı olarak görmek insanlara nasip olmamıştır. Bunların soyları, insanın yeryüzünde yaşamağa başlamasından 75 milyon yıl kadar önce tükenmişti. Onlara ait bilgiyi nereden ediniyoruz?

Bize bunları tanıtan tek kaynak fosillerdir. Fosil latince bir kelime olup «topraktan kazılıp çıkarılmış» anlamına gelir. Fosilleri inceliyen bilime Paleontoloji denir.

Fosiller çeşitli şekillerde olurlar. Bunların çoğu yüzyıllar önce yaşamış yaratık, ların kemikleridir. Kayalar üzerinde kalmış ayak izleri veya diğer işaretler

Bitkilerin böceklerin kabuklu deniz hayvanlarının iz ve kalıntılarına da fosil adı verilir.

Fosiller nasıl meydana gelir? Toprak yaşken koşan bir kopeğin ayak izleri yerde kalır ama

Yağan ilk yağmur bunları silip götürür.

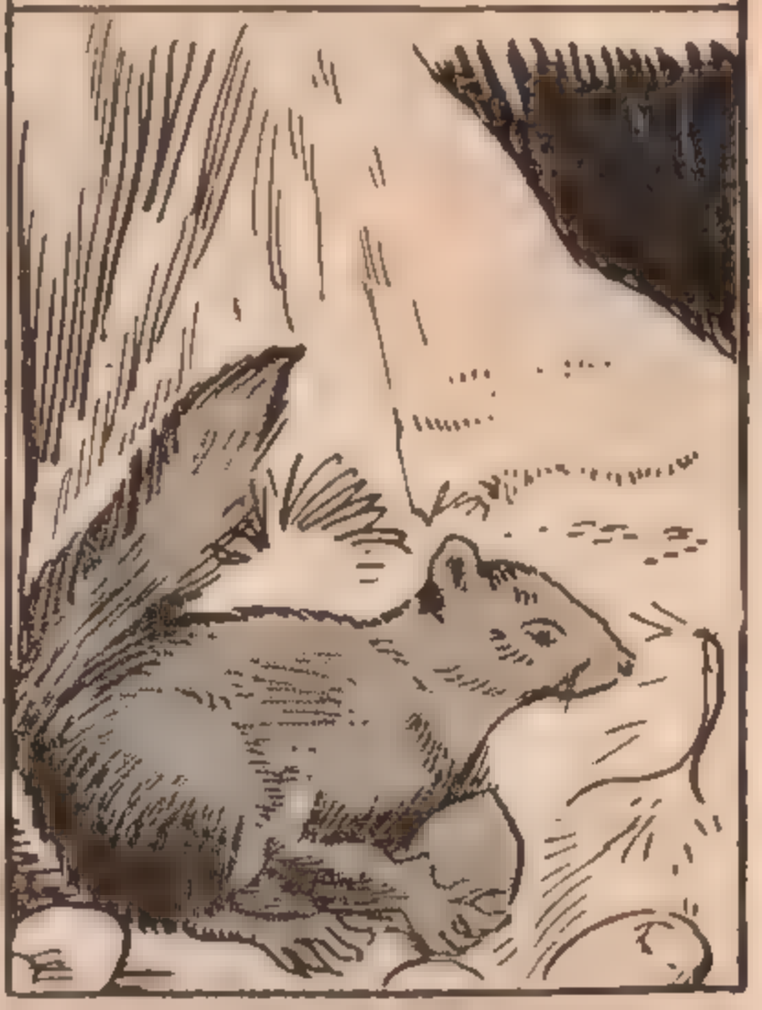

Rüzgar ve güneşin etkisiyle çöllerde ölen hayvanların

Kemikleri bile ufalanıp toz haline gelir. Gerçek böyleyken nasıl oluyor da milyonlarca yıl önce yaşamış hayvanların kalıntıları ele geçirilebiliyor?

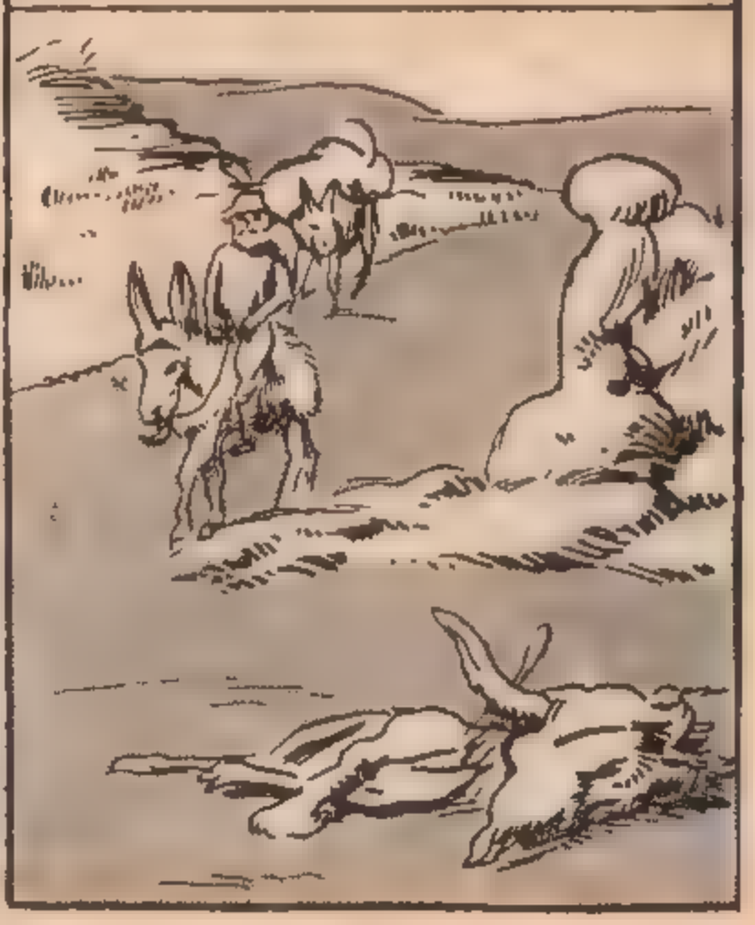

Bilginler bunu çeşitli şekillerde açıklamaktadırlar. Hava ve su, canlı kalıntılarını yok ettiğinden, bunların yüzyılların ötesine çıkmalarını sağlıyan bazı özel olaylar üzerinde durmaktadırlar.

Meselâ bunlardan biri: Eski devirlerde yaşıyan hayvanların bir kısmı canlıları yutan kumlar ve bataklıklar içine düşmüşler .. Sonra da.

Üstleri ince kum ve çamur tabakalarıyle örtülmüştür

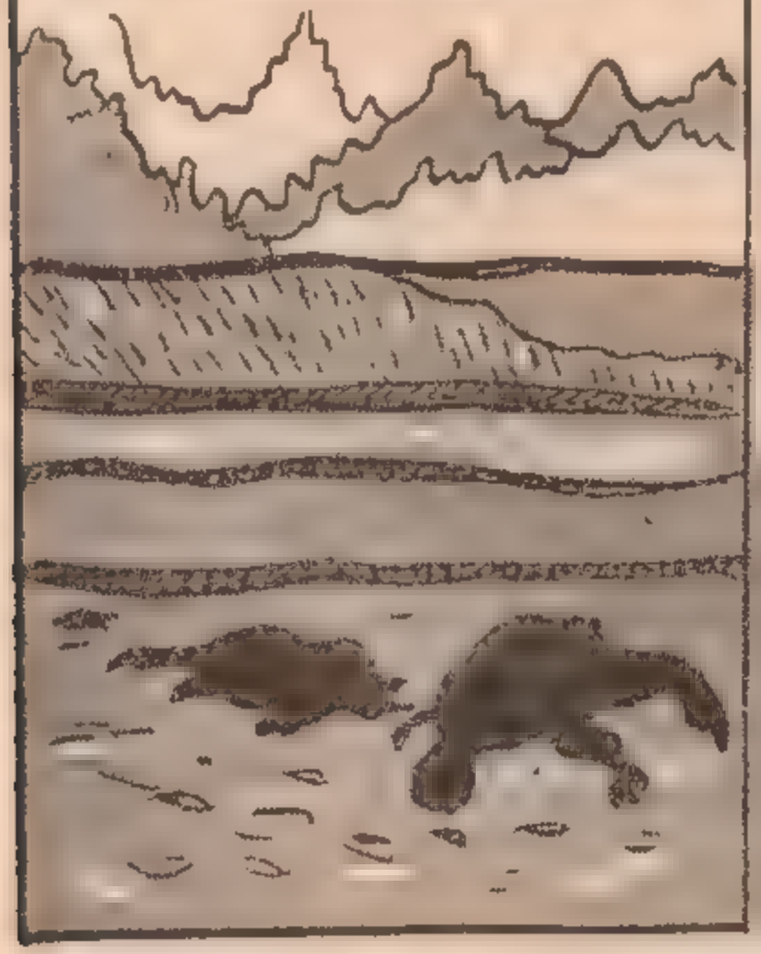

Toprak tabakaları arasında kalan canlıların etleri çürümüşse de kemikleri olduğu gibi kalmıştır

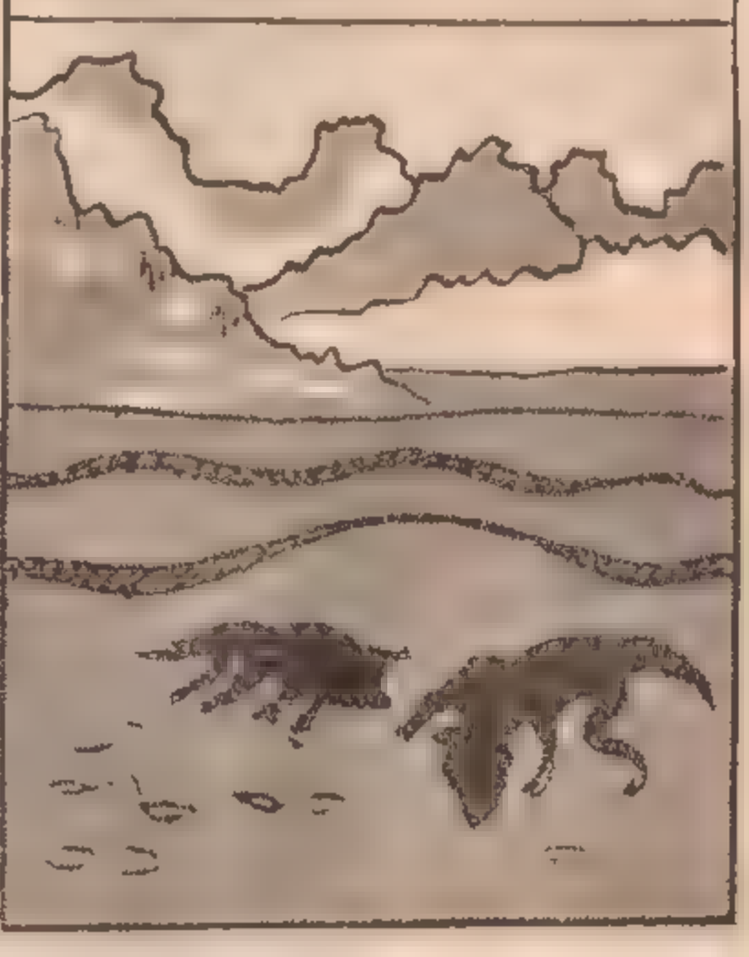

Aradan geçen milyonlarca yılda, depremler ve yanardağ püskürmeleri yeryüzünün manzarasını hayli değiştirmiştir. Yüzyılların rüzgâr, yağmur ve buzulları, toprağı yumuşak olduğu bölgelerde aşındırmış, aşındırmış böylece derinlerdeki fosiller de âdeta insan oğlunun ayağına gelmişlerdir.

Arizona'daki «Taşlaşmış ormanda» binlerce taşlaşmış ağaç fosili vardır. Bunlarda, bitkilerdeki odun maddesinin yerini madensel maddeler aldığından taş görünüşündedirler. Bu tabiat harikası nasıl oluşmuştur?

Bazı bilginlere göre, milyonlarca yıl önce korkunç depremler olmuş bu sırada o devirde yaşıyan kocaman ağaçlar devrilmiştir.

Yine bu deprem deniz ve gollerin yükselmesine sebep olmuş, böylece devrilen ağaçlar sular altında kalmıştır. Bazı kimyasal değişmeler sonunda da bunların odun kısmı taşlaşmıştır.

Ele geçirilen fosillerden çoğu denizlerde veya su kenarlarında yaşıyan hayvanlara aittir.

Bunlar ölünce su birikintilerinin diplerine çökelmişler üstlerini de toprak tabakaları örtmüştür.

Toprak katları arasındaki ayak izleri, kabuklar ve küçük hayvanların etraflarında çamur birikmeğe başlamıştır

Toplanan çamur, esas cismin şeklini alarak onun bir kalıbı haline gelmiştir

Bu sırada bu çamur kalıp ya kimyasal bir değişmeye uğradığından yahut da basınç etkisiyle taşlaşmıştır.

Artık bunlarda asıl canlı ortada yoktur. Ele geçen, aslının aynı olan bir kalıptan başka birşey değildir.

Mehmet Ali d. Akşamsefası

1802 de Amerika'daki Connecticut eyaletinde Pliny Moody adlı bir çiftçi tarlasını sürüyordu.

Ne de çok taş varmış. Nerdeyse pulluk kırılacak!

Şu kocaman taşa bak! Üstündeki bu garip işaretler de ne?

Sanki bir civciv çamurlu ayaklariyle üstüne basmış. Dev gibi bir şey olmalı.

Bundan sonra çiftçiler aynı bolgede üzerinde garip izler olan bir sürü taş parçaları buldular

Bazısı tavuk izleri gibi küçücük. Ben yarım metre uzunluğunda olanlarına da rastladım.

Bunlar tıpkı benim bulduklarıma benziyor

Mehmet Ali & Akşamsefası

Yine Connecticut'da Nehir Vadisi adlı yerde taş ocaklarında çalışanlar da kayalara işlenmiş ayak izlerine rastladılar.

Şunlara bak! Demek eskiden bu civarda çok garip kuşlar yaşıyordu.

Kayalardaki izler öylesine bollaşmıştı ki, 1835 yılında bilginler de bunlarla ilgilenmeğe başladılar. Massachusetts Amherst Kolejinden Profesör Edward Hitchcock bunlar üzerinde araştırmalara girişmişti.

Bu izler olsa olsa kuşlara aittir.

Peki Profesör öyleyse, bu kuşlara ne oluyor? Niçin bugün onlara rastlamıyoruz?

Soyları tükenmiş olsa gerek

Bu sırada Ingiltere'de Sussex'de Dr. Gideon Mantell'in karısı da bazı garip şeyler bulmuştu.

Bu dişleri bahçede buldum. Bunlar da ne?

Hiç böyle bir şeye rastlamamıştım. Bir de arkadaşlarıma göstereyim.

Garip hayvanların kalıntıları çeşitli yerlerde ortaya çıkarılıyordu. 1811 de İngiltere'nin Güney kıyılarında Mary Anning adlı küçük bir kız tuhaf bir iskelete rastladı.

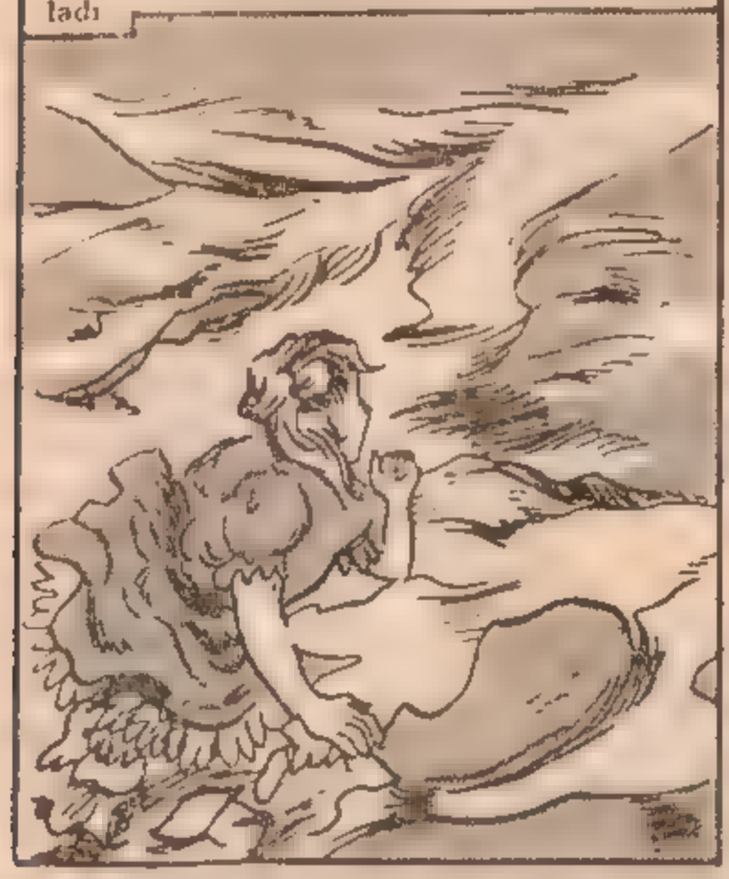

Londra'daki Kıraliyet Kolejinde Sir Richard Owen bulunan bütün bu izler, dişler ve kemikler üzerinde 1841 yılında araştırmalar yapıyor.

Artık bu soyları tükenmiş hayvanlara bir ad konulacak kadar ipucu ele geçirildi.

Peki Sir Richard bunlara ne diyeceksiniz?

Bunların pek çok çeşitli türleri olsa gerek ama ortak olan bir tek özellikleri var. Bildiğimiz sürüngenlere veya kertenkelelere benziyorlar. Bunlara Dinosor adını veriyorum.

Dinosor mu? Bu Yunanca bir kelime değil mi? «Korkunç kertenkele» anlamına geliyor herhalde.

Böylece Connecticut'daki çiftçiler kuş izleri sandıkları şeylerin güzyıllar öncesi yaşamış hayvanlardan kaldığını öğrendiler.

Demek tavuk izi değilmiş, öyle mi?

Bu İngiliz bilgin o izlerin Dinosor denilen hayvanlara ait olduğunu ileri sürüyor.

Sanatçı bir ailenin harika çocuğu

MANUEL DE FALLA
(1876-1946)

Büyük sanatçı Pariste Albeniz, Dukas ve Ravel gibi ünlü ustalarla tanıştıktan sonra sanatının zirvesine ulaştı.

ANNE telâşlı telâşlı, «Manuel nerede, Manuel nerede? Nerede bu çocuk Maria?» diye soruyordu.

Maria del Carmen yaşadığı Kadiz şehrine özgü tatlı bir İspanyolca ile «Görmedim efendim,» deyince kadıncağız acele acele söylendi: «Karnaval zamanı küçük bir çocuğun yalnız başına çıkması şimdiye kadar işitilmemiş bir şey doğrusu. Çabuk evdeki bütün çocuklara haber ver birlikte şu yaramazı arayıp buluversinler».

DAHA DOKUZ YAŞINDA İKEN

Hizmetçi kız Maria, hemen söyleneni yaptı. Çocuklar Manueli aramağa koyuldular. İlkin evi, bahçeyi, komşuların evlerini taradılar. Sokakta önlerine çıkana onu görüp görmediklerini sordular. Şehirde onu tanımıyan yoktu çünkü. Bir yıl önceki büyük bir dinî törende annesiyle birlikte kilisede org çalmıştı. Yani çocuk daha dokuz yaşındayken müzik alanında büyükleri hayran bırakmaya başlamıştı.

Artık karnaval başlamıştı. Renk renk kostümleriyle palyaçolar sokaklara dökülmüştü ama daha Manuel ortalarda yoktu.

FALLA KİTAPLAR ARASINDA

Bir ara hizmetçilerden biri tesadüfen kitaplarla dolu karanlık, ufak bir odaya girdi. Orada Manuel'i yere çömelmiş elindeki kitaba dalmış görünce şaşırıp kaldı. Çocuk evde yarattığı telâştan habersiz kitap okuyordu

Hizmetçi gidip çocuğu bulduğunu müjdeleyince babası hiçbir şeyden habersiz, kitabını okuyan çocuğa, «Oğlum, burada ne yapıyorsun böyle» deyince Manuel, yerinden sıçrıyarak «İlimin vergilerini topluyordum» diye cevap verdi.

Çocuk kimsenin haberi olmadan kıtaplarla dolu

AĞLIYOR BULUT

Ağlıyor bulut
Güneş ağlıyor
Yıldızlar ağlıyor
Yıldızlardan damlalar dokulüyor
Buluttan damlalar dökülüyor
Aydan güneşten
Damlalar dökülüyor

Mine AYDIN

odayı bulmuş, yaşından başından umulmıyan işlere girişmiş, hayalinde bir il kurmuştu.

Hayalinde yarattığı bu şehre Colon adını vermişti. İli için iki gazete hazırlıyordu. Bunların birinde «imtihanlardan korkmamanın yolları» adlı bir tefrika yer almıştı. Şehrin idaresinde işleri yürüten bir sürü hayalî yardımcıları vardı. Bu hayalî ülkede genel seçimler yapılmış, hattâ birkaç da ayaklanma olmuştu. O karnaval gününde de oturmuş bir grup hayalî tahsildara başkanlık ediyor, onlara yol gösteriyordu.

Falla ailesinin çocuklarının eğitimiyle özel bir öğretmen uğraşırdı. Daha o günlerde radyo, sinema v. s. gibi çeşitli eğlence araçları olmadığından çocuklar kendi kendilerine icat ettikleri oyunlarla eğlenirlerdi.

Bu sanatçı ailenin çocukları bir tiyatro kurmuşlar, bütün rolleri de aralarında paylaşmışlardı. Manuel piyesleri yazar, dekorları hazırlardı.

İLK MÜZİK ÖĞRETMENİ

Manuel de Falla küçüklüğünden beri hayli ilgi çekici yepyeni bir müzik anlayışiyle besteler yapıyordu. Kendisi sonradan bunları yok ettiğinden hiç biri elimize geçmemiştir. İlk müzik öğretmeni, usta bir müzisyen olan, annesiydi.

Müziğe hevesli bir çocuk için Kadiz, gerçekten ideal bir ortam sayılabilecek bir şehirdi. Sık sık düzenlenen senfonik konserlerden başka müziğe meraklı kimselerin meydana getirdiği topluluklar da vardı. Bunlar, günlük işleri sona erince bir araya gelip çeşitli çalgılar çalarak hem eğlenirler hem de yorgunluklarını çıkarırlardı. Manuel ne zaman yeni bir parça yazsa bu hemen Don Salvador Viniegra'nın evinde çalınırdı. Burası müzikseverlerin toplandığı bir merkezdi.

İLK KONSERİ

Falla'nın hayatına ait kesinlikle bildiğimiz şeyler arasında büyük bir salonda baştanbaşa kendi eserlerinden meydana gelmiş bir konser vermesi olayı da vardır.

Yirmisine basınca aile Madrit'e taşındı. Manuel de konservatuara yazıldı. Burada öğretim süresi 7 yıldı ama Manuel'in müzik alanındaki bilgisi öylesine derin ve genişti ki kendisini hemen imtihanlara aldılar. Bütün imtihanlarını başarıyla vererek 7 yıllık okulu 2 yılda bitirdi.

YARIŞMALARDA KAZANDIĞI BAŞARILAR

1905 yılında bir yarışma açıldı. Bir perdelik en güzel operaya birincilik armağanı verilecekti. Manuel bütün gücüyle bu konu üzerinde çalışmağa koyuldu. Operasına «Hayat Kısadır» adını koymuştu. Bunu yarışma komitesine teslim ettikten sonra bile aklına gelen düzeltmeleri yapıp esere eklensin diye konservatuvara götürüyordu.

Operası üzerinde gece gündüz çalışırken bir müessese bir yarışma daha düzenlemişti. Yarışmada birinci gelecek piyaniste son derece güzel ve kıymetli bir piyano hediye edilecekti... Bir yandan operası üzerinde düzeltmeler yaparken bir yandan da yarışmaya katılabilmek için durmadan çalışıyordu.

İple çektiği o gün de gelip çattı. Sıra kendisine gelince öylesine içten ve duyarak çaldı ki, jüri üyelerinin yarısından fazlası göz yaşlarını tutamadılar.

Bu iki yarışmayı da kazanmasına rağmen yazdığı parçaların yayınlanmasında zorluklarla karşılaşıyordu.

PARİSTE TANIŞTIĞI ÜNLÜ SANATÇILAR

Sonunda Paris'e gitti. Burada kabiliyetlerini ve ustalığını ortaya koyabileceği ve geliştirebileceği son derece uygun bir müzik ortamı buldu.

Bu arada Albeniz, Dukas, Debussy ve Ravel gibi ünlü sanat ustalarıyla tanıştı.

Bu büyük besteciler onu da aralarına aldılar, kendi eserlerini yayınlıyan yayınevi sahiplerine genç İspanyolun müziğinden bahsettiler.

Artık Falla yazdığı parçaları bastırmak için başvurduğu her yerden güleryüzle dönmeğe başlamıştı. Falla bir münasebetle yeni arkadaşlarına eserleri için yayınevi sahiplerinin kendisine ödedikleri parayı söyledi. Bu, arkadaşlarının aldıklarından çok daha fazla idi.

ESERLERİ BEĞENİLİNCE

Falla eserlerinin beğenildiğini görünce hevesi büsbütün arttı. Üst üste, her biri diğerinden güzel parçalar besteledi. Bunların başında «Üç Köşeli Şapka» ve «Aşık Sihirbaz» adlı baleler, «İspanya Bahçelerinde Geceler» adlı orkestra eseri, Obua, Flüt, Keman, Viyolonsel konçertoları yer alır.

1939 da, 63 yaşındayken, çok sevdiği kızkardeşleriyle birlikte Güney Amerika'ya gitti. Arjantinde yerleşip hayatının sonuna kadar orada yaşadı.

Kendisi çok dindardı. 1946 da 70 yaşında hayata gözlerini yumdu. Kadiz katedraline gömülmesini vasiyet ettiğinden tekrar İspanya'ya getirildi.

Falla, İspanyol halk melodileriyle klâsik müziği ustaca kaynaştırmasını başarabilen sayılı müzik dehalarından biridir.

Falla'nın gerçek ustalığını, yaratıcılık gücünü anlıyabilmek, müziğini değerlendirebilmek için eserlerini dinlemek şarttır.

Gülen OKTAY

Bir Bale Gösterisi

«Reşen Abid oğlu Özel Bale Okulu» öğrencilerinden bir grup hatay çekerken

BALE NEDİR?

Radyolarınızda ara sıra bale müziği adı ile çalınan parçalar duyunca balenin ne olduğunu merak edersiniz. Hele bu parçaların «Fındık kıran», «Üç köşeli şapka», «Ormanda uyuyan güzel», «Kuğulu göl», «Ateş kuşu» gibi adlar taşıması ilginizi daha da arttırır... Dergilerde, gazetelerde kısa, kabarık eteklikli, güzel vücutlu balerin resimleri görmüşsünüzdür. Bunların bale denilen bir dans çeşidi yapan sanatçılar olduklarını da öğrenmişsinizdir. Kollarını oynatarak, ayak parmaklarının ucunda yükselerek, sıçrayarak her biri birbirinden güç görünen çeşitli hareketlerle dans etmenin kolay bir şey olmıyacağını tahmin edersiniz. Pek çoğunuz balerin resimlerine bakarken balerinlerin o türlü duruşlarının sadece resim çektirmeğe mahsus olduğunu sanırsınız... Dakikalarca oyle hareketler yapmanın, zıplamanın, kıvrılmanın, eğilmenin bir hayli güç olacağını düşünürsünüz.

«Hofmanın sihirli masalları», «Kırmızı pabuçlar» gibi bale filimlerini gordü iseniz balenin ne olduğunu iyice bilirsiniz. Bir çoğunuzun da bu filimleri değilse bile içinde bale gösterilerine yer verilen filimlerden bazılarını gormüş olduğunuzu sanırız. Fakat her halde gerçek bir bale görmüş olanlarınız, canlı balerinlerinlerin oyunlarını alkışlayanlarınız pek azdır...

BİR BALE GÖSTERİSİ

Mart ayında İstanbulda Yeni Tiyatroda bir bale gösterisi yapıldı. Balerinler güzel müzik parçaları eşliğinde çok güzel danslar yaptılar, yabancı ülkelerin halk oyunlarına dayanılarak düzenlenmiş balelerden, bizim kendi halk oyunlarımızdan örnekler gösterdiler. İki tane de konulu, hikâyeli bale oyunu oynadılar... Hem bu balerinlerin birkaç tanesinden başkası sizin yaşınızda küçük çocuklardı.

BALE OKULUNDA

İyi, güzel, faydalı şeylerin çoğunu okulda öğrenmiyor muyuz?

Bale de iyi, güzel, faydalı bir şeydir. Öyleyse onun da okulu olacaktır. O kadar güç görülen bale hareketlerini öğrenmek, başarılı balerinlerin vücut güzelliklerini kazanmak için küçük yaşta başlıyacak bir bale öğrenimi gereklidir. Bir bale okulunda altı yedi yaşında küçük bale öğrencilerinin bir ayna önüne konulmuş tahta bir parmaklığa tutunarak kendilerini bale hareketlerine alıştırdıklarını görürsünüz. Önceleri oldukça yorgunluk veren bu hareketleri günden güne daha kıvrak, yumuşak ve ölçülü yapmağa başladıklarını karşılarındaki aynadan gören küçük balerinler bütün yorgunluklarını unuturlar. Artık bale çalışması onlar için eğlendirici bir oyun haline gelir. İşin hoş yönü de balenin müzik eşliğinde yapılmasıdır. En değerli bestecilerin güzel bale müziklerini dinleyerek uyumlu hareketler yapan balerin kendisini sanatın büyüsüne kaptırır, yorgunluğunu duymamağa başlar.

Balerinlerin vücutları ölçülü hareketler sonunda güzelleşmiş üstelik kasları kuvvetlenerek güç hareketler yaparken bile

(Devamı S. 49 da)

Ayın Yüzeyindeki Kraterler

TELESKOPLA ava bakan herkes, yüzeyinin yanardağ ağızlarını andıran bir takım çukurlarla kaplı olduğunu farkeder. Uzun zamandanberi bilginler bunların oluş sebeplerini incelemekte, volkanlar sebebiyle mi yoksa meteor denilen büyük göktaşları yüzünden mi meydana geldiklerini tartışmaktadırlar.

Yıldız yağmuru

Önce ikincisini yani bunların meteorların etkisiyle oluştukları fikrini ele alalım. Bilindiği gibi dünya, uzaydan gelen çoğu toplu iğne başı irliğinde bulunan parçacıkların bombardımanına uğramaktadır... Bunların çoğu dünya atmosferine girince sürtünme sebebiyle kızışarak yanmakta ve yıldız yağmuru diye adlandırdığımız ışıklı cisimleri meydana getirmektedirler. Bazan irice bir gök cismi yanmadan atmosfere girip yeryüzüne düşmekte ve indiği yerde bir çukurluk, krater, meydana getirmektedir.

Meşhur Arizona krateri

Amerika Birleşik Devletlerindeki meşhur Arizona krateri bu şekilde oluşmuştur. Bu gerçekler gözönüne alınınca ayda meteorların açtığı kraterlerin de bulunabileceği kabul edilebilir. Astronomların çoğu bu fikrin doğruluğuna inanmakta ve bunu savunmaktadırlar. Öte yandan ayın yüzeyi volkanik bir alan görünüşündedir. Üzerindeki milyonlarca küçük kraterleri volkanlarla ilgili bulanlar da vardır.

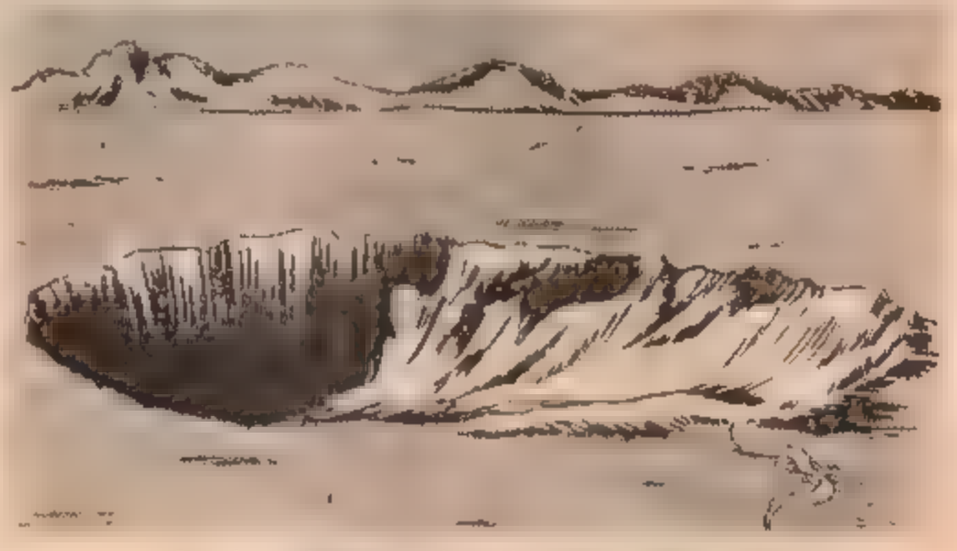

Bir dev göktaşının Arizona'da açtığı büyük Krater.

Bu fikir 1958 de yaptığı bir gözlem sonunda Rus astronomu N. A. Kozirev tarafından desteklenmektedir. Bilgin Ay'daki en büyük kraterlerden biri olan Alphonsus'da hafif bir püskürme belirtisi gördüğünü ileri sürmektedir. Yine aydaki büyük çukurluklardan biri olan Clavius kraterini ele alalım. 225 km. çapında olmasına karşılık pek derin değildir.

Kraterler nasıl meydana gelmiştir?

Genel olarak, ayda görülen bu yeryüzü şekilleri Dünyadaki Vezüv tipi denilen volkanlardan apayrıdır. Bu yüzden de bunların oluşumlarını da başka türlü olduğunu düşünebiliriz.

Meteor teorisinin tek düşündürücü tarafı kraterlerin ay yüzeyinde gelişi güzel oraya buraya dağılmayıp kümeler, gruplar zincirler meydana

HANGİSİ DOĞRU ?

1. **Zafer Anıtı nerededir?**
   Dumlupınar - İstanbul - Çanakkale
2. **Deniz seviyesinde barometredeki civa sütununun yüksekliği ne kadardır?**
   74 cm. - 80 cm - 76 cm.
3. **Yurdumuzun başlıca demir ve çelik fabrikaları nerededir?**
   Murgul - Karabük - Divriği
4. **Hava birleşiminde oran bakımından en fazla olan gaz hangisidir?**
   Oksijen - Karbon dioksit - Azot.
5. **Geviş getiren hayvanların mideleri kaç gözlüdür?**
   2 - 4 - 1.
6. **Musevilerin kutsal kitabı nedir?**
   Tevrat - İncil - İlyada.

(Cevabı S. 18 de)

getirmeleridir. Bu da bunların Ay kabuğunda zayıf buldukları noktalardan dışarı çıktıkları düşüncesini kuvvetlendirmektedir. Üstelik, iki krater birbirleriyle birleştikleri zaman, duvarları tam birleşme noktasına kadar sapasağlam durmaktadır. Bunun en güzel örneği biraz önce sözü geçen Clavius kraterıdır. Bu kraterin bir tarafı Porter adlı daha ufak bir kraterle birleşmiştir. Eğer Porter'i bir meteor meydana getirseydi ayda şiddetli bir deprem olacak bu arada Clavius'un duvarları da yer yer çatlayıp yıkılacaktı. Halbuki eğer kraterin meteorlar etkisiyle oluştuğunu kabul etmezsek bu defa volkanik bir işlemin varlığını benimsemek zorunludur.

Küme halindeki kraterler

Meselâ farzedelim ki, ilkin ay sıcak maddelerden yapılmış bir top gibiydi. Zamanla üstteki kısım soğuyup katılaştı. Kabuk zayıf yerlerinde basınçla itilecek ve üstünde bazı kabartılar belirecektir. Eğer kabuk bazı yerlerde çatlarsa sıcak gazlar dışarı çıkacak basınç azalacak böylece kabuk da sıcak maddenin içine batacaktır. Böylece bir volkan konisi meydana gelecektir. Bu düşünce aydaki kraterlerin niçin yer yer kümeler halinde toplandıklarını açıklamaktadır. Ama kraterlerin birdenbire püskürmelerle değil de nisbeten daha sakin bir işlem sonunda oluştukları anlaşılmaktadır.

Şu gerçeğin de akılda tutulması gereklidir: Yeryüzünde olduğu gibi, ayda da hem volkan hem meteor oluşumlu kraterler vardır. Ufak çukurların bu gök cisimlerinin eseri olduğu kabul edilebilir.

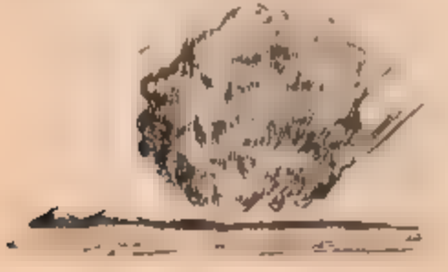

Bunları

Pisa kulesi nerededir? Diğer kulelerden hangi özelliğiyle ayrılır?

Pisa kulesi, İtalya'da Cenova körfezine dökülen Arno nehri üstündeki Pısa şehrindedir.
Dünyadaki meşhur kuleler arasında eğri olmasıyla ün salmıştır. O kadar eğridir ki, ilk bakışta insana yıkılacakmış gibi gelir. Tepesinden aşağıya bırakılan bir taş, kulenin dibinden 4,5 m. kadar öteye düşer.
Kumlu toprak üzerinde yapıldığından ağırlığının etkisi altında her yıl biraz daha eğilmektedir. Bunun önüne geçilmeye çalışılmış, fakat başarı sağlanamamıştır.
Bu eğri kule, 600 yıldan beri İtalya'yı ziyaret etmeğe gelenleri Pısa'ya çekmekte onları şaşırtmakta ve hayran bırakmaktadır.
Galileo düşme kanunlarını bu kuleye çıkıp ispatlamıştır. O zamana kadar yüksekten yere bırakılan ağır bir taşın hafif olandan daha çabuk yere düşeceğine inanılırdı.

Süt ağacı var mıdır?

Venezüella'da süt ağacı denilen bir ağaç vardır. Ağacın gövdesinde yaralar açıldığında süte benziyen koyuca, beyaz tatlı bir madde akar. Bunun tadı süte pek benzememekle beraber köylüler bunu süt yerine içmektedirler.

Biliyor muydunuz?

DÜNYAMIZ NE ÂLEMDE

(Baştarafı S. 18 de)

okyanus yatağına oturtulmuş betondan bir iskele sağlıyacaktır.

İçeriye su sızmaması için de açılan kısım hemen çelik bir tüp mahfaza içine alınmaktadır. Sonra buradan çıkarılacak çeşitli kaya örnekleri incelenecektir.

Acaba niçin okyanus yatakları böyle bir işlemin uygulanması için, seçilmiştir? Çünkü Okyanus yatakları dünyanın dış kabuğuna en yakın olan yerlerdir. Böylece yalnız dünyanın yapısını öğrenmekle kalmıyacağız, bu arada milyonlarca yıl öncesi yeryüzündeki hayata ait de ip uçları ele geçireceğiz.

ONU DAİMA HATIRLARIM

(Baştarafı S. 25 de)

tırmalarımız bir netice vermedi. Boncuğumuz yoktu.

Fırtına ile karışık yağan şiddetli bir sonbahar yağmurundan sonra Boncuğun kulübesine gittiğim zaman kulübeyi yıkılmış gördüm. Zaten sağlam olmayan bu yuva, yağmur ve fırtınaya dayanamayıp yıkılıp gitmişti.

Bazan aklıma geliyor da, garip Boncuğu belki köpekler parçalamış, belki de yaramaz çocuklar taşlıyarak öldürmüşlerdir, diyorum.

O günden bu yana sokakta, ne zaman bir kedi görsem hemen Boncuğu hatırlarım. Cana yakın bu hayvanın ne olduğu bilinmeden kayboluşu küçücük kalbimde derin bir yara açmıştı. Nesrin Bütün

Hoşgeldin İlkbahar!

HER taraf karlarla kaplıydı. Günlerdir kar taneleri havada savrulup duruyordu. Arada sırada çıkan kuvvetli bir rüzgâr ağaçların kovuklarını karla doldurmuştu. Etraf bembeyaz bir örtüye bürünmüş gibiydi Büyük ormanda oturanların hepsi yuvalarına çekilmişler soğuktan şöyle başlarını uzatıp dışarı bile bakamaz olmuşlardı. Hop-hop kardeşin kara, tipiye, fırtınaya aldırış bile ettiği yoktu. Kış başlangıcında dünyaya geldiğinden havanın hep karlı, yağmurlu geçeceğini sanıyordu.

Bir gün Ana tavşan yavrusuna yakında kar, fırtına ve tipinin dineceğini, ilkbahar gelince herşeyin bambaşka bir şekle gireceğini müjdeledi.

«İlkbahar!» Bu, sincapların, kargaların, serçelerin de dillerinden düşürmedikleri, her gece Hop-Hop ailesinde durmadan sözü edilen şeydi.

«İlkbahar!» Hop-Hop bu adı okadar çok duymuştu ki, tekrar işitince daha fazla dayanamadı merakla uzun kulaklarını dikti, yerinde doğrularak, «ilkbahar da kim?» diye sordu.

Kardeşleri bunu duyunca kulaklarına inanamadılar. Yerde taklalar atarak alaylı alaylı, «Ne ded.n? Ne dedin?» diye soruşturmağa koyuldular.

Hop-Hop onların bu davranışından birşey anlamamıştı. Ciddî ciddî, «bu ilkbahar kımdır? Çok merak ediyorum» dedi. Kardeşleri artık katıla katıla gülüyorlar, bir yandan da «öyle ya daha çok küçük de aklı ermiyor. Hem sonra hiç ilkbaharı görmedi ki» diyorlardı

Ana tavşan, Hop-Hop'un kulaklarının kızardığını farkedince ötekilere «Hışşşı» diyerek susmalarını işaret etti. Sonra kucağını göstererek, «gel, gel buraya minik yavrum» dedi.

Tatlı bir sesle ona İlkbahar'ın güzelliğini, hoşluğunu ovmeğe başladı. Sırtını okşıyarak, «onu sen de çok seveceksın» dedi

Bundan sonra artık ilkbahar, Hop-hop'un aklından çıkmaz oldu. Kar fazlalaşınca onu gözünün önünde canlandırmağa çalışır, bu ılkbahar her kimse bir an once görebilmek için sabırsızlığı artardı.

İlkbaharın nasıl, neyle geleceğini de merak edip duruyordu. Acaba çiftçi amca gibi arabayla mı, yoksa oduncu amca gibi eşek sırtında mı gelecekti?

Bu düşüncelerini annesine açınca o, «yavrucuğum» dedi. «İlkbahar havada olacak» Baba Tavşan da «topraktan fışkıracak» diye atıldı

Hop-hop «Onu görmek için daha çok bekliyeceğim herhalde» diye derin derin içini çekti. Babası, «Daha iyi ya» dedi. «Bu arada yüksek atlama alıştırmaları yaparsın. Vaktın nasıl geçtiği anlaşılmaz bile.. Çünkü ilkbahar geldiğinde içinden, bahçelerin bostanların çitlerinden atlamak gelecek»

Artık kış bitmişti. Bahçıvan amca tırmığıyle tarlada çalışmağa, oduncu amca da

sık sık ormanda görünmeğe başlamıştı. Ortalık her gün biraz daha ısınıyor, günler gittikçe uzuyordu.

Hava almağa çıkan sincaplar «artık ilkbaharın gelmesine bir şey kalmadı» deyip duruyorlar, dallarda kuşlar, «İlkbahar yolda, yakında burada olacak» diye cıvıldaşıyorlardı.

Bunları işitince Hop-hop yerinden fırladı. «Artık bir dakika daha duramam. Gidip ilkbaharı yolda karşılıyayım» diye ileri atıldı. Ormanda, olanca hızıyla koşmağa başladı.

Az sonra önüne koskocaman, tüylü bir hayvan çıktı. Ömründe hiç rastlamadığı bu dev yaratık yol ortasında durmuş esniyor, geriniyordu. Hop-hop hemen, «Siz ilkbahar mısınız?» diye sordu. Öteki, «Yok canım» diye homurdandı. Bana Ayı derler. Ama üzülme, ben uyandığıma göre ilkbahar gelmiş olmalı

Hop-hop ondan ayrıldıktan sonra tekrar yoluna devam etti

Derenin kenarına gelince gözüne yerdeki öbek öbek menekşeler ilişti. Yavaşça çömelip koklamağa başladı. Sonra da yumuşak tatlı bir sesle, «hoş geldın ilkbahar, safa geldın ilkbahar» diye mırıldanmağa koyuldu.

Birden duyduğu kahkahayla irkildi. Başını kaldırınca minik bir kuşun kendisine alaylı alaylı baktığını gördü. Kuş «Saçmalama» diyordu, «onlar menekşe »

Tavşancık büsbütün şaşırmıştı. «Öyleyse sensin» diye heyecanla söze başladı. Öteki hemen «Bana Bülbül derler» diye atıldı, «Ben Baharın müjdecisiyim Seni hiç görmedim. Adın ne?»

Minik tavşan kendisini tanıttıktan sonra kırk yıllık iki dost gibi konuşmağa başladılar. Bir ara Bülbül kardeş, «Nasılsın, ilkbahar hoşuna gitti mi barı?» diye sorunca Hop-hop derdini açacak bir kimse bulduğuna sevinerek konuşmağa başladı. «Ne zamandır zihnimi kurcalayan da bu ya. Bir bilsen kendisini ne kadar çok merak ediyorum. Her tarafta onu arıyorum ama bir türlü bulamadım?»

Öteki «bulamadın mı?!» diye hayretle bağırdı. «Neler söylüyorsun. Hop-hop kardeş, içindesin ya».

Öteki «Ne!» diye sevinçle havaya sıçradı. «Demek bu yeşillik, öyle mi?»

Bülbül, «yok, yok» diye gülümsedi. «O çimendir. Tadına bir bak bakalım. Beğeneceğini sanıyorum.»

Gerçekten de ot tavşanın çok hoşuna gitmişti. Yedi, yedi, yedi. Bu arada ilkbahar olsun onu bulmak isteği olsun her ikisi de aklından çıkıvermişti. Karnı şişince de bir köşeye kıvrılıp uyuyakaldı.

Uyandığında güneş tam tepedeydi. Hava mis gibi menekşe ve taze ot kokuyordu. Kuş cıvıltıları, gönülleri sevinçle dolduruyordu. Hop-hop ömründe hiç bu kadar kendini hafif hissetmemişti. Ama sebebini bir türlü anlıyamıyordu.

Bülbül, arkadaşının kalktığını görünce «hâlâ ilkbaharı nerede bulabileceğini merak ediyor musun?» diye seslendi. Sonra sözlerine şöyle devam etti: «İlkbahar her yeri, her şeyi doldurur. Ilık güneş ışıklarında, yemyeşil çayırlarda, mis gibi havada, kısacası etrafında gördüğün bütün güzelliklerde o vardır. İçimizde duyarız onu. Şu menekşelere bir bak! Onların böyle açılıp etraflarına mis gibi kokular saçması, ayı kardeşin uykudan uyanması, kuş kardeşlerimin tatlı tatlı cıvıldamaları, senin durmadan hoplayıp sıçramak istemen hep bu duygunun etkileridir. İlkbahar çok sevimli bir şeydir, insana neşe, kuvvet, mutluluk verir. Şimdi ilkbaharın ne olduğunu anladın herhalde.»

Hop-hop «Evet evet, senin yardımınla anlıyabildim, bülbül kardeş. Teşekkürler, teşekkürler. Gidip anneme de anlatayım» diyerek hoplıya sıçrıya uzaklaştı.

Ana tavşan bir toprak yığınının üstünde güneşleniyordu. Hop-hop kardeş, «Anneciğim, anneciğim» diye nefes nefese yanına sokuldu. «Biliyor musun ilkbaharı buldum? Dur sana üzerimdeki etkisini göstereyim» diyerek taklalar atmağa başladı.

Bütün aile toplanıp onu seyretmeğe koyuldular. Sonra teker teker onlar da Hop-hop'a katılıp ilkbaharın gelişini, onun verdiği çoşkun neşeyle kutladılar.

KİM BİLİYOR?

1. **Mors alfabesini kim bulmuştur?**
2. **Dünyadaki ilk gazete ne zaman ve nerede çıkmağa başladı?**
3. **Yeryüzünün en büyük gölü hangisidir?**
4. **Gemilerin, uçakların tehlike anında verdikleri SOS harflerinin özel anlamları var mıdır?**
5. **Hangi besin maddeleri vücudumuzun normal büyümesini ve hastalıklara karşı dayanıklı olmasını sağlar?**

(Cevabı S. 22 de)

Sadık dost

KÜÇÜKKEN büyükbabam köpeklerin bağlılığına ait şu güzel hikâyeyi sık sık anlatırdı:

Dedemin çok iyi bir arkadaşı olan Mehmet Amca bir kurt köpeğini evine alarak besleyip büyütmüştü. Hayvan koskocaman, güçlü kuvvetli, yaman bir şey olmuştu. Sahibi Mehmet amcadan başkasının sözünü dinlemezdi.

Mehmet Amca ne zaman yürüyüşe çıksa kurt peşinden ayrılmazdı. Sokaklardaki diğer köpekler bu kocaman hayvana havlarlar ama o bunlara aldırış bile etmezdi. Geceleyin sahibinin yatak odasının önünde uyurdu. Gerçekten de ondan daha tetik daha iyi bir bekçi bulunamazdı.

Bir kış gecesi Mehmet amcanın evinde bir sürü misafir vardı. Kurt da içerde sobanın yanındaki minik halısı üzerinde uzanmış yatıyordu. Bir ara söz dönüp dolaşıp köpeklere geldi. Kimisi yararlıklarını sayıp döktü, kimisi bunlara ait birer hikâye veya fıkra anlattı. Bu sırada misafirlerden birinin gözü yattığı yerden sessiz sessiz etrafını seyreden hayvana ilişti. Ona bakıp bakıp «Kurt köpekleri köpeklerin en irisidir ama ötekiler kadar akıllı olduğunu hiç sanmam» dedi.

Köpeğin sahibi, «Genel bir kaide olarak fikriniz doğru olabilir» diye cevap verdi ve sözlerine şunları ekledi. Çünkü bunlar evlere iyi bekçilik etsinler diye gündüzün bağlanırlar, öbür cinsler kadar insanlarla ilgileri yoktur... Ama Kurt daha bir aylıktanberi bana arkadaşlık eder. Biz birbirimizle çok iyi anlaşırız. Bazan halısının üstüne uzanıp gözlerini yüzüme dikerek aklımdan geçenleri okumağa çalışır. Bu işte hayli başarılıdır da. Ne zaman gezmeğe gitmek istesem hemen şapkamı, bastonumu, eldivenlerimi getirip kapının önünde beni beklemeğe koyulur. Dostlarımın evlerine mektup götürür, üstelik bekleyip cevaplarını alarak bana getirir».

Bunları duyunca misafirlerin çoğu için için güldüler. Mehmet bey cebinden bir lira çıkartıp hayvana uzatarak, «Kurt, kimse senin bu işleri becerebileceğine inanmıyor... Al şu lirayı Yeni yoldaki Hasan beyin evine götür. Sana aldığına dair bir makbuz versin. Onu da buraya getir» deyince hayvan sevinçle kuyruğunu sallıyarak parayı ağzına aldı, kapıdan rüzgâr gibi hızla dışarı fırladı.

Fırtınalı müthiş bir geceydi. Rüzgâr uğulduyor tipiyle karışık bir yağmur atıştırıyordu. Sokaklar çamur içindeydi. Bu, en azılı köpeklerin bile dışarı çıkabileceği bir hava değildi.

Misafirler sobanın etrafındaki rahat koltuklara iyice yerleşerek bu meseleyi konuşmağa başladılar. İçlerinden biri, «Kurt ne zaman gelir?» diye sordu. Mehmet Amca, «gideceği yer buradan hayli uzaktır. Eğer yollarda gecikmezse, arkadaşım da evdeyse kırk, kırk beş dakikaya kadar burada olur» dedi.

Vakit ilerlemeğe başladı. Aradan bir saat geçtiği halde hayvan görünürlerde yoktu. Fakat Mehmet Amca daha ümitliydi. Ötekilere «belki de arkadaşım dışarda yemek yemeğe çıktı. Kurt onu beklemiştir» diyordu.

Aradan iki saat geçti. Fırtına çok fazlalaşmıştı. Bu defa kendisi meraklanmaya başlamıştı. İkide bir pencerelere, kapıya doğru gidip geliyordu.

Gece yarısı olmuş misafirler evlerine gitmişlerdi. Mehmet amca durmadan sobaya odun doldururken bir yandan da, «Acaba hayvancağıza ne oldu!» diye meraklı meraklı söyleniyor, «Mutlaka Hasan bey bu havada dönmesine razı olmamıştır.» diye de kendi kendini avutmaya çalışıyordu.

Oturma odası sokak kapısına çok yakındı. Bir ara adamın kulağına kapı tırmalanıyormuş gibi bir takım sesler gelmeğe başladı. Hemen koşup kapıyı açmasıyla çamur külçesi gibi birşeyin ayakları dibine yığılması bir oldu. Bu Kurt'tu.

Hayvancağız bitkin düşmüştü, soğuktan dişleri birbirine vuruyordu. Fırça gibi sık tüyleri, kalın bir çamur tabakasıyla kaplanmıştı. Sahibinin sesini duyunca hayvan, kuyruğunu sallamağa

başladı ama keyifsiz olduğu besbellıydi. Mehmet amca sıcak su hazırlayıp sevgili köpeğ.ni güzelce yıkadı. Bu arada hayvanın vücudunun yara bere içinde olduğunu gördü. Boğazında, göğsünde ve sırtında derın yaralar, dış yerlerı vardı

Bıraz sonra köpek sobanın yanındaki halısının üstünde bıraz kendıne gelır gıbi olunca ağzını açtı ve gıderken Mehmet amcanın verdiği para yere düştü.

Mehmet amca, bu dokunaklı manzara karşısında olanı bıteni hemen anladı: «Demek kı, yabancı köpekler üstüne saldırmış. O da parayı düşürmesin diye kendısını müdafaa etmek için agzını açmamış»

Ertesi gün hava açmış. Kurt da iyice kendine gelmişti. Kahvaltıdan sonra Mehmet amca köpeğini alıp Hasan beyın evinin yolunu tuttu.

Epeyce yürüdükten sonra, bir kasap dükkânının önünden geçiyorlardı. Birdenbire bır köpek dışarı fırladı ve Kurt'un üzerine atıldı. Mehmet amca kasaba: «Şu köpeğini geri çağırı Yoksa benımkı parçalar onu» dıye seslendı.

Kurt, aslan gıbi kükrıyerek ileri atıldı. Hayvanı boğazından yakalayıp hırpalamağa başladı. Mehmet amca onu bu kavgadan vazgeçirmeğe çalışıyordu ama hayvan kendısını duymuyordu sanki. Bir ara kasap araya gırdi. Mehmet amca, «Dur, yapma!» demeğe kalmadan elindeki kamçıyı Kurt'un sırtına indırıverdi. Bu defa hayvan büsbütün öfkelenerek ötekini yerde sürüklemeğe başladı.

Etraflarında büyük bir kalabalık toplanmıştı. Mehmet bey bır fırsatını bulup Kurt'u tasmasından tutup geri çekti.

Kasap yaralı kopeğini dükkânına götürürken, şaşkın şaşkın soyleniyordu: «Çok garıp doğrusu ömrümde böyle bır şeye rastlamamıştım. Dün geceki fırtınada buradan geçen korkak köpek bu değil sanki. O zaman köpeğim Kaplan' yine ona saldırmıştı. Az kalsın parça parça edecekti. Bir ara sürükliye sürükliye götürüp su dolu hendeğin içine atıverdi. Ben öldü sanmıştım. Çok tuhaf doğrusu, o sünepe köpek bu sabah karşımda sanki aslan kesilmiş.»

Mehmet amca, «Ne dedin? Ne dedin?» dıye ileri atıldı. «Demek senin köpeğın hayvanı yolundan alıkoydu. Dün akşam ağzında para vardı. Kendıne verilen ödevi ölümü bahasına da olsa yerine getırmeğe çalıştı. Şimdi köpegimin ne kadar sadık bır dost olduğunu daha iyi anlıyorum. İşte bugün de cesaretini ve kuvvetini göstermış oldu»

DÜNYAnın dört bucağından

Telsizin Altmışıncı Yıldönümü kutlandı

12 Aralık 1901 de Guglielmo Marconi İngiltereden verilip Atlantiği aşarak Amerikaya ulaşan telsiz işaretlerini duymuştu. O gün çok ilkel araçlarla alınan bu başarılı sonuç bugunkü dunya çapında haberlesmenin başlangıcıydı.

★

En son bulunan mineral nedir?

Arizona'ya dev bir goktası duşunce meteorun yerde açtığı çukurlukta yeni bir mineral olusmuştur. Stishovite denilen bu mineral, dev goktaşının yer katmanları üzerinde yaptığı çok büyük basınç sonunda meydana gelmiştir. Stishovite, meteor kraterlerinde ansızın meydana gelen yüksek basınçlı bir dalga sonunda oluşan minerallerin ikincisidir. Aşağı yukarı bir yıl önce Amerika Birlesik Devletleri Jeolojik Araştırma Kurumu bilginleri yine Arizonadaki nekteor kraterinde Coesite denilen bir mineral keşfetmişlerdi. Bu yeni mineral son zamanlarda iki Rus bilgini, S. N Stihov ve S. V. Popova tarafından sun'i olarak da yapılmıştır.

★

Çocuklar için opera

Hamburg Devlet operasında okul çocukları için ayrı programlar yapılıyormuş. Çocuklar gayet az bir para vererek konusu kendi yaş ve kultürlerine uygun operalar seyredebiliyorlarmış. Her opera başlamadan bir hafta önce opera mudurü şehirdeki öğretmenleri bir araya toplayarak onlara oynanacak olan operanın konusunu, özelliklerini anlatıyormuş. Tabii onlar da bunları çocuklara öğretiyorlarmış. Sanatçılar bu bilgili, anlayışlı, operasever çocuk seyircileri mutlaka çok beğenirler değil mi?

Dünyanın Yaşı

ŞAHISLAR :

- **Dünya**
- **Birinci Bilgin**
- **İkinci Bilgin**
- **Üçüncü Bilgin**
- **Dördüncü Bilgin**
- **Beşinci Bilgin**
- **Püskürük Kaya**
- **Tortul Kaya**
- **Başkalaşım Kaya**
- **Elmas**
- **Grafit**
- **Kükürt**
- **Arsenik**
- **Elektrik Endüstrisi**
- **Cam »**
- **Kimya »**

Toplantı Başkanı — Baylar, bayanlar ve davetimize katılmak nezaketini gösteren değerli misafirlerimiz, hepiniz toplantımıza hoş geldiniz. Bu gece sizlere son derece ilgi çekici bir konuyu, Dünyamızın hikâyesini anlatacağız. Bu konuda bizi yeteri kadar aydınlatabilecek pek çok misafirimiz var. Zaman kaybetmemek için hemen başlıyoruz. Şimdi size şeref misafirimizi tanıtacağım. İşte kendisi de huzurunuzda. Hoş geldiniz, hoş geldiniz bay Dünya

Dünya — (girerek) İlginize çok çok teşekkürler.

Toplantı Başkanı — Bize hayatınızın başlangıcından biraz bahseder misiniz efendim?

Dünya — Ne zaman ve nasıl doğduğumu kesin olarak bilemiyorum, çünkü daha o sıralarda olaylar günü gününe kaydedilmiyordu. Siz de kabul edersiniz ki önemli olaylarda kesin tarihler çok önemlidir.

Toplantı Başkanı — Haklısınız efendim, belki de seçkin misafirlerimiz bu konuda bizleri aydınlatabilirler. Lütfen bilginler kürsüye buyursunlar. (Bilginler kürsüye çıkarlar) Hoş geldiniz efendim. Şimdi Birinci Bilginden Dünyamızın ilk günlerine ait bize bilgi vermelerini rica ediyoruz.

Birinci Bilgin — Hay hay. Kayalar arasındaki radyoaktif maddelerin, başka maddelere dönüşüm hızını inceliyerek, Dünyanın aşağı yukarı 2,5 milyar yaşında olduğunu hesapladık. Bu, şimdiye kadar bulabildiğimiz en eski kayanın yaşıdır.

İkinci Bilgin — Araştırmalarımızdan aynı zamanda Dünyamızın bir zamanlar güneşin bir parçası olduğu sonucuna da vardık. Sebebi kesin olarak bilinemiyen bir patlama onu güneşten ayırmış o da bundan böyle uzayda kendi kendine dönmeğe başlamıştır.

Üçüncü Bilgin — O sırada, Dünyamız sıcak gazlardan meydana gelmiş bir top şeklindeydi. Uzayda hareket ederken ve bir yörüngeye girip onun etrafında dönerken yavaş yavaş şekli de değişiyordu. Gaz halinden sıvı haline dönüştü. sonra da katılaşmaga başladı.

Dördüncü Bilgin — Dünyanın

çekirdek kısmının bugün bile akkor halinde bir sıvı olduğu sanılmaktadır.

Beşinci Bilgin — Bu bir tahmin. Bilginler sadece ispatlanan gerçekleri kabul ederler.

Toplantı Başkanı — Teşekkür ederiz. Açıklamalarınız insanı hayretlere düşürüyor. Söyleyin bakalım Bay Dünya, ihtiyarlığınızdan bir şikâyetiniz var mı? Düşünün bir kere 2,5 milyar yıl ne demek!

Dünya — (Eliyle göstererek) Arada sırada içimde, mağmada, dayanılmaz sancılar hissederim, işte o zaman volkanlar şeklinde püskürüp rahatlarım. Bir defasında ağrı o kadar şiddetliydi ki, Büyük Okyanusumdan koca bir parçayı uçuruverdi. Bazan mağma, kabuğumu sıkıştırır. Bu da bütün vücudumun titreyip sallanmasına sebep olur. Siz insanlar buna yer sarsıntısı diyorsunuz galiba.

Toplantı Başkanı — Evet efendim. Bir ricamız daha var. Şimdi bize biraz da sizi meydana getiren maddelerden söz eder misiniz?

Dünya — Nasıl sizin iskeletiniz kemiklerden yapılmışsa benimki de kayalardan oluşmuştur. Kayalar olmasaydı üstümde barınmanıza imkân yoktu. Bir kere bitkileri yetiştirecek toprak bulamıyacaktınız. Bitkiler olmadan da hayvanlar yaşıyamıyacaktı.

Toplantı Başkanı — Biz bunun önemini çok iyi kavramıştık. Bu yüzden sizi meydana getiren üç türlü kayanın da bu gece aramızda olmasını sağladık. (Kayalar kürsüye çıkarlar). Size dünyamızı meydana getiren kayaları takdim ediyorum. Püskürük, tortul ve başkalaşım kayalar... (Püskürük kayaya dönüp) Efendim isminiz bize biraz garip geldi. Özelliklerinizi biraz açıklar mısınız?

Püskuruk kaya — Ben yer kabuğu içindeki erimiş maddelerin arasıra basınçlar etkisiyle püskürerek dışarı çıkmasıyla oluştuğum için bana, size garip gelen bu ad verilmiştir. Ben yeryüzündeki kayaların ilkiyim. Ben olmasaydım diğer kayaların hiçbiri oluşamazdı. Çeşitli tabiat kuvvetleri beni aşındırarak ufak parçalar haline getirir. Diğer kayalar da bunlardan meydana gelir.

Tortul kaya — Ben tortul kayayım. Püskürük kayanın az önce anlattıklarının canlı bir örneğiyim. Akarsuların, rüzgârın ve diğer dış etkenlerin kayalardan kopardığı parçacıklar yavaş yavaş yeryüzünü kaplıyan göl ve deniz gibi çukurların diplerine çökerler. Kalınlıkları artınca dipten gelen sıcaklık ve üstteki tabakaların basıncıyla tortul kayalar yani biz, oluşuruz.

Başkalaşım kaya — Eskiden püskürük kayaydım. Zamanla üstüme tortul kaya tabakaları yığıldı. Bir ara sıcaklık ve basınç öyle dayanılmaz bir hale geldi ki, ezilerek değiştim. Değiştiğim için de bana başkalaşım kaya adı verildi.

Toplantı başkanı — Bay Dünya, ailenizdeki 1500 kadar mineralden bir kaçını bize kendilerinden bahsetsinler diye buraya çağırdık, izin verirseniz onları dinliyelim (Minareller kürsüye gelir).

Elmas — Ben elmas, yeryüzündeki en güzel en değerli maddelerin başında gelirim. Pırıl pırıl parlarım ama beni öyle kolayca kırılan, yumuşak bir şey sanmayın. En sert, en katı cısımlerden biriyim. Hattâ camı keserim, kayaları oyarım. Erkekler beni önemli işlerde kullanırlarsa da, söz aramızda, kadınlar arasında itibarım daha fazladır.

Grafit — Bu fırsattan faydalanarak yanlış anlaşılan bir noktayı düzeltmek isterim. Hepinizin çok iyi bildiği kurşun kalemlerin içinde kurşun diye bir şey yoktur. Sız benimle, grafitle yazıyorsunuz. Bu yüzden bana da gereken önemi vermenizi rica ederim. Üstelik makinaların yağlanmasında da kullanılırım. Ama yine de kimse beni tanımaz, değer vermez.

Kükurt — Ben kükürt, kimyasal maddelerde, ilâçlarda, kullanılırım.

Arsenik — Sizi çevrenizdeki zararlı hayvan ve böceklerden kurtarırım.

Toplantı Başkanı — Hepinize çok çok teşekkür ederiz. Bay Dünya, bunlardan başka

(Devamı S. 49 da)

GÜZEL BİR SÜS

Bir havucun baş kısmını kesip dibinde su bulunan bir bardağa koyun. Su azaldıkça üzerine bir miktar ilâve edin. Çok geçmeden havucun üstünde tüy gibi incecik yapraklı bir bitkinin yükseldiğini göreceksiniz.

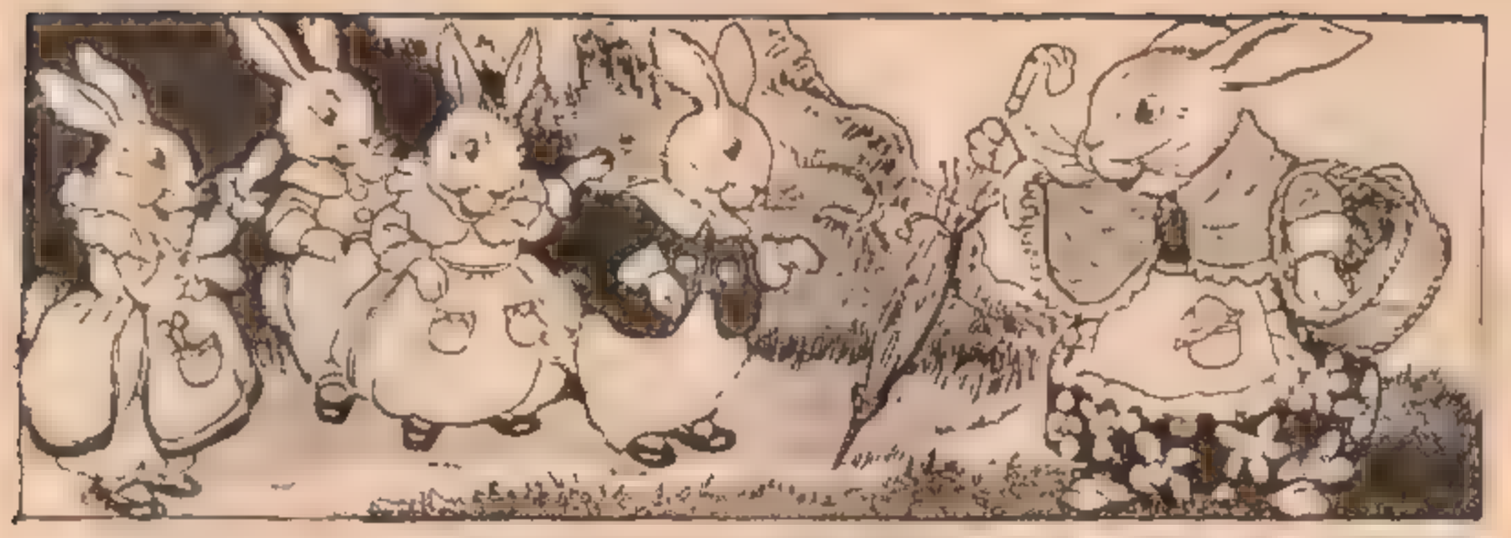

Topkuyruğun başına gelenler

EVVEL zaman içinde dört minik tavşan kardeş vardı. Bunlar anneleriyle birlikte kocaman bir çam ağacının gövdesindeki kovukta yaşıyorlardı. Bir sabah ana tavşan «Yavrularım» dedi. «Benden size izin, bugün tarlalara gidin, kırlarda oynayın, istediğiniz gibi eğlenin. Ama sakın Mehmet dayının bahçesine yaklaşayım demeyin.»

Bunları söyledikten sonra ana tavşan sepetini koluna taktı, şemsiyesini eline aldı, ormanın öbür ucundaki fırının yolunu tuttu. Yavrularına nar gibi kızarmış ekmekler ve güzel çörekler alıp akşama onlara büyük bir ziyafet çekecekti.

Bu dört kardeş arasında Topkuyruktan gayrısı, çok usluydular. Annelerinin verdiği bu izinden faydalanarak böğürtlen toplamağa çıktılar. Topkuyruk onlara katılmak şöyle dursun sanki yapması gereken tek şey, bu imiş gibi doğruca Mehmet dayının bostanına koştu ve kapının altından süzülüp içeri daldı.

Önce yemyeşil marullardan biraz tattı. Sonra lâhana, pırasa, ıspanak ve turpa sıra geldi. Derken midesine bir şeyler olmağa başladı. Sancıyı dındirmek için maydanoz aramağa çıktı. Az ilerleyince kime rastladı biliyor musunuz? Mehmet dayıya.

Adam yere çömelmiş lâhana fideleri dikiyordu ama Topkuyruğu görür görmez yerinden fırlayıp peşine düştü. Bir yandan elindeki tırmığı havada sallarken bir yandan da «Tutun, yakalayın hırsızı. Hırsız var!» diye avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

Minik tavşanın korkudan ödü patladı. Canını kurtarmak için bahçenin içinde bir o tarafa bir bu tarafa gelişi güzel koşmağa başladı. Bahçe kapısını bir türlü bulamıyordu. Böyle çılgınca koşuşup dururken pabucunun biri teki lâhanalar arasında kaldı, ötekini de patates ekili yerden geçerken düşürdü.

Ayakkabılarından kurtulunca iyice rahatladı. Artık daha hızlı koşabiliyordu... Ama talihsizliğe bakın ki bu defa da fidelerin etrafını çeviren tel örgüye çarpıverdi. O güzelim mavi ceketinin parlak sarı düğmeleri deliklere takılıp onu oracığa çivileyivermişti.

Topkuyruk artık sonunun geldiğine hükmederek çırpınmaya ve ağlamaya başladı. Hıçkırıklarını duyan serçe kardeşler etrafına toplanıp ona cesaret vermeğe, neşelendirmeğe çalıştılar ama başaramadılar.

Onlar tavşana kendini toplaması, elinden gelen gayreti göstermesi için yalvarırlarken Mehmet dayı kocaman bir kalburla çıkageldi. Maksadı kalburu üstüne kapatarak afacanı kıskıvrak yakalayıvermekti.

Topkuyruk onu görünce öylesine bir sıkıntı sıkındı ki, ceket yırtıldı, parçaları tellere takılı kaldı. Kendisi canını kurtarmıştı ya! Olanca hızıyla koşmağa başladı. Saklanacak bir yer araştırırken gözüne açık bir kapı ilişti.

Mehmet dayı bahçe araçlarını bu ambara koyardı. Hemen içeri dalıp bir fıçının içine atladı. Fıçı yarıyarıya suyla dolu olmasaydı, tehlikeyi savuşturuncaya kadar orada keyfine diyecek olmı-

BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

Soldan sağa:
1 — Ali, Nur. 2 — Af, ela. 3 — At, sun. 4 — Zak, la. 5 — İli, an. 6 — Kel, ase. 7 — Âbi, in. 8 — Ne, ne. 9 — La, ufa. 10 — Kal, ser.

Yukarıdan aşağıya:
2 — Naz kâne. 3 — Ta ebe. 4 — La, kili, la. 5 — Yal. 7 — Nesil, nsu. 8 — Ulus, afe. 9 — Ran, asi, ar. 10 — Anane

yacaktı. Gerçi su içinde saklanması çok güçtü ama adamın kendisini bulamıyacağından emin olduğu için içi rahattı. Aksilik bu ya tam Mehmet dayı hayvanın ambarda olmadığına kanaat getirip dışarı çıkarken Topkuyruk kendini tutamayıp «Hapşuu» diye aksırıverdi. Arkasından da hemen pencereye atıldı. Mehmet dayı yine peşindeydi ama bu defa da geç kalmıştı

Topkuyruk ok gibi pencereden fırlayıp soluğu bahçede aldı. Artık Mehmet dayı da bitkin düşmüştü. Onu kovalamaktan vazgeçip işinin başına döndü.

Öte yandan nefes nefese kalmış, Topkuyruğun kalbi çatlıyacakmış gibi atıyor ve her tarafı titriyordu. Azıcık dinlenmek için bir köşeye oturdu. Kendine gelince daha büyük bir korkuya kapıldı. Çünkü şimdi de ne tarafa gideceğini bilemiyordu.

Ne olursa olsun bir şeyler yapması gerektiğinden ayağa kalktı çıkar bir yol bulmak için dikkatle etrafına bakınarak yürümeğe başladı. Bu sırada bahçe duvarında bir kapıya rastladı ama o da kitliydi. Üstelik böyle tombul bir tavşan da onun altından süzülüp geçemezdi.

Az sonra bir tarla faresiyle karşılaştı. Minik hayvan kapıyla eşik arasındaki aralıktan girip çıkıp yuvasına fasulye, bezelye gibi şeyler taşıyordu.

Topkuyruk ona, dışarıya çıkabilmek için yolu göstermesini rica etti. Halbuki tarla faresi ağzında kocaman bir bakla tanesi vardı. Hayvanın bulduğu güzel yiyeceği elden kaçırmağa hiç niyeti yoktu. Onun bu sızlanmalarına, başını iki tarafa sallayıp yoluna devam etmekle karşılık verdi. Tavşancığın ise gözlerinden yaşlar boşanıyordu.

Kimseden bir fayda gelmiyeceğini anlayınca yolu kendi kendine bulmağa karar verdi. İlerledikçe aklı karışıyor, hiç görmediği yerlerle karşılaşıyordu. Az sonra karşısına bir havuz çıktı. Mehmet amcanın kar gibi bembeyaz kedisi bir heykel gibi durmuş havuzdaki kırmızı balıklara bakıyordu. Topkuyruk onunla konuşursa işini bozacağını bu yüzden derdine bir çare bulmak şöyle dursun bir de onu kendisine düşman edeceğini düşünerek usulca yanından ayrıldı.

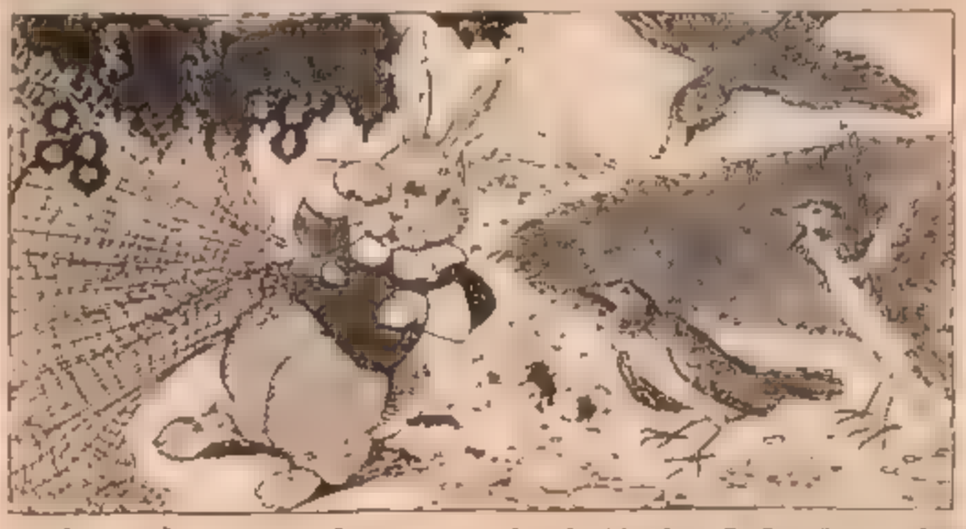

Tekrar saklandığı ambarın yolunu tuttu. Birden kulağına bir ses geldi. Hemen çalıların arasına gizlendi. Biraz bekledi. Sonra usulca el arabasına tırmanıp ortalığı kolaçan etmeğe başladı Gözüne çarpan ilk şey şu oldu

Mehmet dayı ilerdeki soğanların dıplerini çapalıyordu. Adamın arkası kendisine dönüktü ama işin kötüsü, kapıya varmak için onun önünden geçmek gerekiyordu.

Yakalanma tehlikesini göze almadan oradan kurtulamıyacağını anladı. Çarçabuk karar verdi. Çalılar arasından hızlı hızlı yürüyerek adama iyice yaklaştı. Tam aynı hizaya gelince alabildiğine koşmağa başladı. İhtiyar onu gördüğünde hayvan kapının altından süzülüp ormana daldı.

Büyük çam ağacının kovuğundaki yuvasına ulaşıncaya kadar arkasına bile bakmadan olanca gücüyle koştu, koştu.

Heyecandan, yorgunluktan öylesine bitkin düşmüştü ki yuvalarının ağzına gelince boylu boyunca yere uzanıverdi.

Bu sırada annesi içerde yemek hazırlıyor kardeşleri de sofrayı kurmaya çalışıyorlardı.

Bir ara dışarı çıkan annesi onu bu halde görünce telâşlandı. Ama bir yandan da kızmaktan kendini alamadı. Çünkü, bu son onbeş günde kaybettiği üçüncü pabuç, yırttığı ikinci elbiseydi.

O gece Topkuyruk ateşler içinde yandı. Annesi sıcak ıhlamurlar içirdi, üstünü sıkı sıkı örtüp terletti. Sabaha kadar baş ucundan ayrılmadı. Sabahleyin de kardeşleri ağız sulandırıcı pastalardan yerlerken o tatsız tuzsuz bir çorba içiyordu. Annesinin sözünü dinlememek ona bir hayli pahalıya mal olmuştu.

★

KÜÇÜK FİL - TANRI

(Baştarafı S. 4 de)

görünce yüreği acı acı sızladı, içi kan ağladı.

İnsanlarla konuşmağa uğraştı, onlara aldandıklarını, bütün fillerin hep kendisi gibi olduklarını anlatmağa çalıştı. İnsanlar onu anlamadılar. Zaten dinlemediler bile. Fil tanrıları için onlar kendileri konuşurlardı, hiç değişmez âdetleri idi bu onların.

(M.-C./M. Haedrich)

Derli toplu olmazsak...

OKUL kepiyle Altan'ın başı dertteydi. Çünkü hep kaybolurdu. Bir tek gün bile evin altını üstüne getirmeden onu bulduğu olmamıştı. Her sabah okula gitmeden önce mutlaka araması gerekirdi. Odasındaki sandalyelerin, masanın üstüne bakar, sonra yatağının altına girer, kısacası her köşeyi araştırırdı.

Altan'ın gittiği özel okul evden hayli uzakta olduğundan çocuğu, annesi okula bırakırdı. Çok defa Altan kepini araştırırken annesi, küçük oğlu Aykut'u arabaya koyar, kendisi de bu aramaya yardım ederdi.

Hep birlikte çıktıkları bu uzun yürüyüş Altan'ın çok hoşuna giderdi ama her defasında kepi kaybolduğundan çocuğun bütün neşesi kaçardı.

Aykut'un hiçbir şeyi kaybolmazdı. Çünkü annesi onun her şeyini toplar, dolaplara yerleştirir gerektiğinde de hemen koyduğu yerden alıverirdi. Ama annesi artık Altan'ınkilere karışmıyordu. Öyle ya o kocaman bir çocuk olmuştu. Her şeyine kendisi göz kulak olabilirdi.

Altan'ın bu işi pek başaramadığı da söylenemez, meselâ elbisesini paltosunu bulmakta hiç güçlük çekmezdi ama kep için durum bambaşkaydı. Ufacık olduğundan çarçabuk kayboluyor etraf iyice araştırılmadan da bir türlü ele geçmiyordu.

Bazan annesi onu karşısına alır, tertipli bir çocuk olması için öğütler verirdi. «Yavrum» derdi, «Derli toplu olmanın faydalarını saymaya lüzum yok. Her sabah bu yüzden ne kadar zaman kaybettiğini, kendin de biliyorsun. Baban kapının arkasına bir çivi çaktı. Niçin kepini hep oraya asmazsın da rasgele bir yere fırlatırsın?»

Çocuk bu sözleri büyük bir dikkatle dinler, bundan böyle annesinin dediğini yapmağa karar verir, ama akşam eve gelince herşey aklından çıkıverirdi.

Bir sabah Altan kahvaltı ederken aksilikler birbirini kovalamağa başladı. Aykut çayını içerken elinden bardağını düşürüverdi. Sıcak çay çocuğun ayaklarını hafifçe yakmış, halıyı da ıslatmıştı. Daha Aykut'un feryatları dinmeden hızlı hızlı kapı vuruldu. Bir yandan da telefon çalmağa başlamıştı.

Altan hemen sofradan kalkıp kardeşini susturmak için içerden bir oyuncak getirmeğe koştu. Annesi çocuğun ayaklarını ve yeri silerken Altan kapıyı açtı. Sütçüden sütü aldı sonra da telefona cevap vermeğe koştu.

Birisi annesini arıyordu. «Lütfen bir dakika bekler misiniz efendim» dedi, «anneme haber vereyim.»

Bu arada kepini koyduğu yeri çoktan unutmuştu. Bütün bu karışıklıklar sona erince aklı başına geldi. Bu defa da kepin bulunabileceği yerleri araştırmağa koyuldu. Yatağının altına üstüne baktı, dolabındaki bütün gözleri hep alt üst etti. Sanki kep kanatlanmış uçmuştu. Oyuncak sepetini karıştırmağa başladı. Orada da yoktu. Artık kendi odasında aramadık yer kalmayınca salona geçti. Oradaki dolapları araştırdı. Sonra oturma odasında

aramağa koyuldu. Holde duran bisikletine bile bakmayı unutmamıştı, çünkü bir gün önce onu bisikletine takılı bulmuştu.

Aksilik bu ya kep, o sabah, hiçbir yerden çıkmıyordu. Artık kendi başına bu işi başaramıyacağını anlamıştı... Annesinden yardım istemeğe koştu ama kadıncağızın Aykut'un başlığını aradığını görünce fikrinden vaz geçti. Kendi kendine «önce bir yere daha bakayım da» deyip odasına koştu. Kepi, en son aklına gelen yerdeydi. Babasının çaktığı çivide asılıydı. Çocuk buna pek sevindi. Kepini giyerken bir yandan da «şimdi hatırladım. Dün okuldan döndükten sonra kolayca bulayım diye getirip çiviye takmıştım» diye söyleniyordu.

Sonra annesine müjdelemek için içeri koştu. Kadıncağız hâlâ Aykut'un başlığını araştırıp duruyordu. Çocuğu görünce «Bu sabah aynı zamanda o kadar çok şey oldu ki, kafam karıştı. Çocuğun başlığını nereye koyduğumu bir türlü hatırlıyamıyorum» diye dert yanmağa başladı.

Altan, «üzülme anne» dedi, «ben sana yardım ederim. Artık kaybolan şeyleri bulma ustası oldum. Bu sabah olup bitenlerden sonra karar verdim: Her şeyimi yerli yerine koymadan, odamı toplamadan bir daha yatmıyacağım.

★

BİR BALE GÖSTERİSİ

(Baştarafı S. 37 de)

yorgunluk vermiyecek duruma gelmiştir. Ama ne de olsa bale yapmak yorucu bir iştir.

Geçen ay bale gösterisi yapan kardeşler **«Rezan Abidinoğlu özel bale okulu»** nun öğrencileri idi. Bu okulun adını duymamıştınız değil mi? Ama ilerde sık sık işiteceğinizi umarız. **İdil Biret** gibi, **Suna Kan** gibi, **Ayşegül Sarıca** gibi sanat dünyasında büyük başarılar sağlayan ablalarınızın yanı sıra uluslararası ün kazanacak balerinler içinde belki de «Rezan Abidinoğlu özel bale okulu»nun şimdiki öğrencilerinden bazıları yer alacaktır.

Geçen ay gösterilerinde alkış toplayan kardeşler şimdi daha büyük bir sevgi ile çalışıyorlar. İlerde daha başarılı gösteriler yapmağa hazırlanıyorlar. Belki bir gün İdil Biret'i, Suna Kan'ı, Ayşegül Sarıca'yı olduğu gibi onlardan bazılarını da yabancı ülkelerin seyircileri hayranlıkla alkışlıyacaklardır.

KONUR

Anneler Günü Münasebetiyle :

Analı Kuzu Kınalı Kuzu

Hiç şüphe yok ki, üzerimizde en çok hakkı ve emeği olan annedir.

«Anam» deriz, bir yerimiz acısa, yüreğimiz yansa. Onda buluruz tüm yaşama sevincimizi. O'nun şefkatli elidir yaralarımızı dindiren. O'nun ninnisi, tatlı sesidir, kulağımıza en hoş gelen ses. Ekmek kadar, su kadar azizdir, varlığı bizce.

Daha bir başkalaşır hayatımız O'nun başımızda olmasıyla. Renklendirir, ışıklandırır yaşama gücümüzü.

«Cennet anaların ayağı altındadır»
«Ana gibi yâr olmaz, Bağdat gibi diyar olmaz»
«Ağlarsa anam ağlar, kalanı yalan ağlar»
«Ana başta tac imiş, her derde ilâc imiş»
«Analı kuzu, kınalı kuzu.»

sözleri de bize o ilâhi anne sevgisini ne güzel anlatır.

Cemil SÖNMEZ

★

DÜNYANIN YAŞI

(Baştarafı S. 44 de)

bu gece çeşitli endüstri kollarından birer temsilciyi de buraya davet ettik. Size ve ailenize saygılarını sunmak istiyorlar (Endüstriler küçsüye çıkarlar).

Elektrik Endüstrisi — Elektrik araçları endüstrisini temsil ediyorum. Çeşitli malzememizin yapısına giren bakır, kurşun, çinko ve diğer madenler için Dünya'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Cam Endüstrisi — Camdan yapılmış eşyaların temsilcisi olarak endüstrimizde kullanılan kum, kuvars, boraks ve diğer maddelerden ötürü teşekkürlerimi bildiririm.

Kimya Endüstrisi — Kimya Endüstrisinde faydalandığımız minerallerin adlarını saymağa kalksam saatler sürer. Hepsi için çok çok teşekkürler...

Maden Endüstrisi — Maden Endüstrisi adına demir, gümüş, altın, bakır, çinko alimünyum ve diğer karışımları yapmamızı sağlıyan madenler için sonsuz teşekkürlerimi bildiririm.

Toplantı Başkanı — Bay Dünya gerek başınızdan geçenler, gerekse minerallerin ve kayaların anlattıkları çok ilgi çekici şeyler dolayısiyle insanları daha milyarlarca yıl mükemmel bir şekilde barındıracağınıza inanıyoruz... Size çok daha uzun ömürler dileriz.

BİLMECE BULMACA...

TÜRK ATASÖZLERİ

- Cahil kendisinin düşmanıdır, başkasına nasıl dost olur.
- Cahile söz anlatmak köre renk tarifi gibidir.
- Çalışan kazanır.
- Çürük iple kuyuya inilmez.
- Çiftçinin ambarı sabanın ucundadır.
- Çürük tahta çivi tutmaz.
- Danışan dağı aşmış, danışmıyan düz ovada yolu şaşmış.
- Dil yarası unutulmaz.
- Doğru söz acıdır.

★

Yukardaki aletlerden birisi, diğerlerinden tamamen ayrı. Acaba hangisi?

★

KÜÇÜK YAŞTA MEŞHUR OLANLAR

- **Mozart 3 yaşında Birinci Konçertosunu bestelemeye başlamıştı.**
- **Shirley Temple 3 yaşında sahneye çıkmıştı.**
- **Michel Angelo 15 yaşında, kendi sanatı önünde baş eğen hocasının atelyesinden ayrılmıştı.**
- **Victor Hugo, 16 yaşında Fransız Akademisinin şiir armağanını kazanmıştı.**

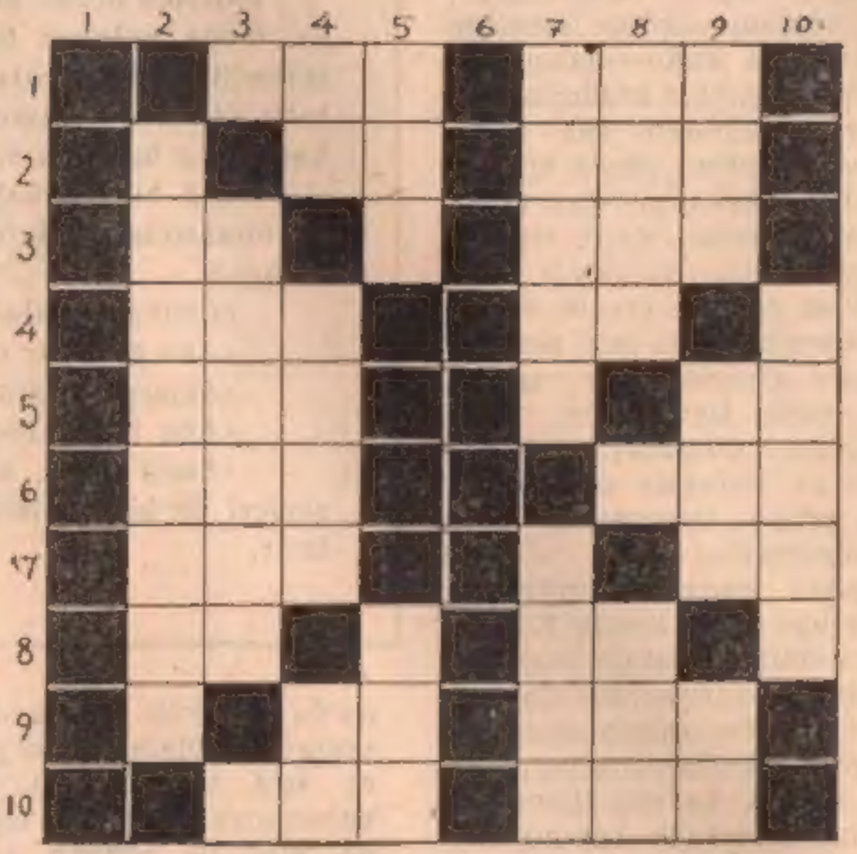

(Bulmacayı çizen ve hazırlıyan: Nâmi ARAS)

Soldan Sağa :

1 — Bir erkek ismi, ışık. 2 — Bağışlama, bir göz rengi. 3 — Bir hayvan, bir şeyi nezaket gereğince ver. 4 — Tersi toprağı eş mânasına bir emir, duman lekesi. 5 — Şehri, kısa zaman. 6 — Başında saç bulunmayan, Daha çok din adamlarının ellerinde tuttukları süslü sopa. 7 — Küçük çocuklar ağabeye böyle derler, ayı evi. 8 — Bir soru, tersi genişlik. 9 — Tersi bir renk, sonuna «K» gelirse küçük olur. 10 — Gitme, yere yay.

Yukarıdan Aşağıya :

2 — Kibarca. 3 — Okula giden. 4 — Tersi bir renk, tersi düğmenin takıldığı yer, bir nota. 5 — Köpek için hazırlanan yiyecek. 7 — Soy, Tersi yapmacık. 8 — Bir gazete, Batı Anadolu yiğitleri. 9 — Tersi bir meyva, isyan eden, bir yüzey ölçümü. 10 — Gelenek.

Çözümü 8. 46 da)

DOĞAN KARDEŞ KİTAPLARI

Bir yığın paraya aldığımız oyuncaklar çabucak kırılır, kullanılmaz bir hale gelirler. Doğan Kardeş kitapları kalır ve her zaman zevkle, istifade ile okunur.

Otomobilin Kısa Tarihi

← 1769 yılında ilk atsız araba

1904 yılındaki otomobil →

← 1915 yılının otomobili

Ve en sonunda uçan otomobil →

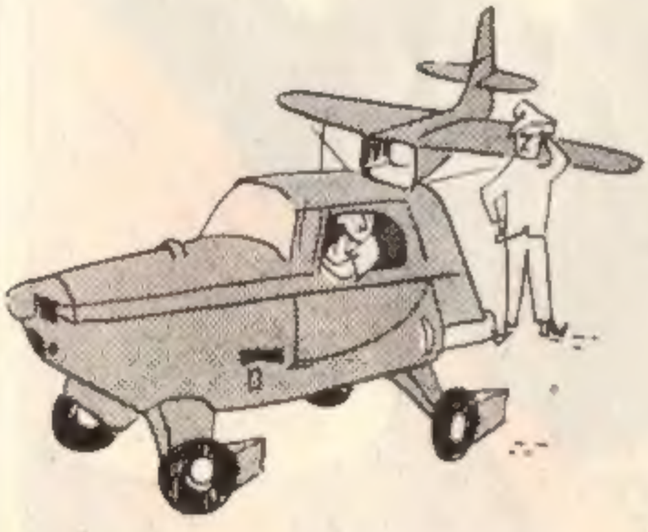

(Yazısı iç sayfalarımızda)

ALEVLE ATEŞ

ÇİZEN MISTIK

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.